

PRO

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΤΟΥ

ΑΝΑΝΘΙΣΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΚΑΡΠΟΥ

Αντισυνταγματάρχου και Υπότου

(του πρώτου Στρατού της Γραμμής.)

⊕⊕⊕.....⊕⊕⊕

Δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις
δοθέντα κάλλιστα, τότε ἀληθεύειν καὶ
τὸ εὐεργετεῖν. (Πυθαγόρας)

⊕⊕⊕.....⊕⊕⊕

Α. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΟΛΩΓΓΙΟΥ

ΠΟΙΣ

— Π

Α. Γ.

ΕΡΟΔΡΟΜΟΣ

PRO

ΤΟΥ

ΔΙΑΝΘΙΣΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟΥ

ΚΑΡΠΟΥ

Ἀντισυνταγματάρχου καὶ Ἰππότου

(τοῦ πεζικοῦ Στρατοῦ τῆς Γραμμῆς.)

Δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις
δεδοῦσθαι κάλλιστα, τότε ἀληθεύειν καὶ
τὸ εὐεργετεῖν. (Πυθαγόρας)

Handwritten signature and initials

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΝ ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΩ.

ΤΥΠΟΣ

Α. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ καὶ Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.

1859.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is arranged in several lines across the upper portion of the page.

Small handwritten text or signature located below the central emblem.

ΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 189 φύλλον τῆς
εφημερίδας ὁ "Ἡλιος, ἐπιφέρομεν
σμικρὰν παρατήρησιν.

Ἡ Ἑλλάς ἐλευθερώθη ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν δουλείαν
καὶ ἀποκατέστη ἤδη ἀνεξάρτητον βασιλείον, ἀλλ' οἱ ἀ-
ποκαταστήσαντες αὐτὴν οὕτω τάχα ἱκανοποιήθησαν ἄ-
παντες; οὗτοι ἐξώδευσαν ἡλικίαν, υἱεῖαν, καὶ περιουσίαν
διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Οἱ ἐπιζῶντες οὖν αὐτοὶ καὶ μὴ,
φίλοι καὶ συγγενεῖς αὐτῶν βλέπωσι τοὺς καθ' ὑπόθεσιν
ἀγωνιστὰς νὰ εὐδαιμονῶσι σήμερον, οὗτοι δὲ τινὲς νὰ δυ-
στυχῶσιν, ἀλλ' ἱκανοποιοῦνται τοῦλάχιστον βλέποντες
μνημονευόμενα τὰ ἔργα αὐτῶν παρὰ τοῦ τύπου. ἂν οὖν οὗ-
τος παραφθείρη τὰς ἱστορικὰς ἀληθείας, δὲν εἶναι δυστύχη-
μα δι' αὐτούς; δῶο τινα ὁ τύπος ὀρεῖται νὰ ἔχη ὑπ'
ὄψιν, ὅταν εἰσδύσῃ εἰς τὰ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος γεγονότα,
α) ἱκανοποιοῦνται οἱ ἀγωνισταὶ μὲ τὰς ἀληθείας αὐτοῦ,
β) ἐξ οὗ θέλει λάβει ἡ γενικὴ ἱστορία τροφήν τῆς ἀνα-
γεννηθείσης Ἑλλάδος.

Ψάλλει ὁ Ἥλιος εἰς τὸν εἰρημένον ἀριθμὸν περὶ τοῦ περιφανοῦς Συμβουλίου, « μετ' αὐτοὺς ἐκάθητο συνε-
 » δριάζοντες οἱ τρεῖς ἀρχιστράτηγοι ὁ Θ. Κολοκοτρών-
 » νης τῆς Πελοποννήτου, ὁ Νώτη Μπότζαρης τῆς Δυ-
 » τικῆς Ἑλλάδος, καὶ Ριχάρδος Ζούρζης τῶν Ἀθηνῶν. »

Ἐξαιροῦμεν τὸν Κολοκοτρώνην περὶ τῶν ἄλλων δύο ὅμως, ἄλλως πῶς ὄφειλεν ὁ Ἥλιος νὰ γράφη εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκλέχθη Ἀρχιστράτηγος ὁ Ζούρζης ἀπὸ τὴν ἐν Τριζίνῃ Σύνοδον (τοῦ 1827) τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ οὐχὶ τῶν Ἀθηνῶν μόνον, καὶ κατηργήθη συνάμα ἡ στρατορχία τοῦ Καραϊσκάκη, (τὸ ζωτικὸν ὄργανον τῆς Ἑλλάδος!) ταυτοχρόνως ἐκλέχθη καὶ ὁ Λόρδος Κόχραν Νάυαρχος τῆς Ἑλλάδος, ὅτε ἅπασα ἡ στρατιωτικὴ τῆς Ἑλλάδος καὶ θαλάσσης δύναμις τοῦ Ἑλλην. ἔθνους, ἐνεχειρίσθη εἰς δύο Ἀγγλους) τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κόχραν, διὰ τί τὴν παραλείπει ὁ Ἥλιος; αὐτὸς τοῦλάχιστον ἐζώγηρε δύο Ὀθωμανικὰ πλοῖα καὶ μᾶς ἔφερε, ἀλλ' ὁ Ἀρχιστράτηγος Ζούρζης τί ἔπραξεν; αὐτὸς μόνις ἔλαβε τὴν διαχείρισιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος παρὰ τοῦ Καραϊσκάκη ἀνητηρῶν, ἐντὸς δὲ τριάκοντα ἡμερῶν τὸ στρατόπεδον Πειραιῶς συνιστάμενον ἀπὸ 12,000 ἀνδρας, κατεκερμάτισε, διέ-

καὶ ἐσκόρπισε κατὰ κράτος, τὸ ὅποιον εἶχε φέροι
 τοὺς Τούρκους εἰς ἀπελπισίαν νὰ διαλυθῶσι ζῶντος τοῦ
 Καραϊσκάκη, αὐτὸν δὲ ἀπώλεσε. Περιπλέον δὲ διὰ νὰ
 δώσῃ πέρασ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀθηνῶν ὁ Ζουρζ,
 ἔπεμψεν ἔντανον διαταγὴν ἀπὸ 30 Ἀπριλίου τοῦ
 1827. πρὸς τὴν φρουρὰν τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν δια-
 τάττων ὡς ἀρχιστράτηγος νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον
 καὶ τὰ ὄπλα τῆς εἰς τοὺς Τούρκους, αὕτη δὲ νὰ
 ἐξέλθῃ ἄοπλος κατὰ τὴν συνθήκην, ἣν συνέταξεν ὁ Ζουρζ
 μετὰ τοῦ Πασῆ, ἐπὶ λόγῳ δῆθεν νὰ μὴ φθείρωνται
 αἱ ἀρχαιότητες τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων. Ὡ, καττισχύνῃ
 τοῦ Ἑλληνικοῦ χρακτῆρος!

Περὶ τοῦ Νότη Μπότζαρη.

Εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως καθ' ἃ ἐσφά-
 γησαν 100,000 τούρκοι, ἐκυριεύθησαν καὶ φρούρια, ὀ-
 πλαρχηγὸς Σουλιώτης ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπῆρχεν, ὁ δὲ
 Νότη Μπότζαρης Ἀρχιστράτηγος οὐδέ ποτε ὑπῆρξε
 διατελῶν ὡς Σωματάρχης καὶ οὗτος μὲ τὴν φρουρὰν
 Μεσολογγίου εἰς τὴν τρίτην πολιορκίαν αὐτοῦ, διεπραγ-
 ματεύθη μυστικῶς μετὰ τοὺς Τούρκους νὰ πωλήσῃ τὴν εὐ-
 κλειαν καὶ τὸν Ἡρώισμὸν τοῦ Μεσολογγίου διὰ χρυ-

σίον, ἀλλ' εὐτυχῶς πάλιν διὰ τοῦ χρυσοῦ ἐπρολήψθη τὸ κακὸν ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονας Μεσολογγίτας.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐφημερίδος ὁ λαμπρόφωτος Ἥλιος ἀφορᾷ νὰ μνημονεύη καὶ ἐκθειάζῃ τοὺς θεμελιωτὰς τοῦ ἀγῶνος, παρὰ τῶν ὁποίων δὲν παρελείφθη οὗτος νὰ καταπιγῇ εἰς τὴν τρυφερὰν νηπιότητά του, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς Δακίαν, Μακεδονίαν, καὶ Θεσσαλίαν. Ὀφείλει δὲ πᾶς εὐαίσθητος καὶ καθαρὸς Ἕλλην νὰ ὁμολογῇ τὰ διαπραχθέντα ἐν τῷ ἀγῶνι ἀληθῶς, ἵνα μὴ ἀπατῶνται καὶ οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες ἀπὸ παρεφθαρμένας, μεροληπτικὰς καὶ κομματικὰς ἱστορικὰς ἐκθέσεις.

Τὸ ἔθνος ἡμῶν ἔχει ὑποχρεώσεις, καὶ πρέπει νὰ ἔχη, καὶ εὐγνωμονῇ διὰ τὴν ἐλευθερίαν του εἰς δύο ἄνδρας· εἰς μὲν τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, εἰς δὲ τῆς Ἀρκτικῆς, τὸν Ὀδυσσεὶ Ἄνδρούτσου. Οἱ δύο οὗτοι Ἄνδρες διὰ τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματός των καὶ γενναιοφροσύνης, ὑπεκίνησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν εἰς τὰ ὄπλα διὰ νὰ καταργήσουν τὴν Ὀθωμανικὴν δουλείαν, οὗτοι δὲ ὠδήγησαν καὶ ὑπενίσχυσαν τοὺς Ἕλληνας νὰ καταστρέψουν τοὺς ἐντοπίους τούρκους, καὶ τὰς φρουρὰς τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. Οὗτοι ἔφερον τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Σουλτάνου μὲ τὴν

κατὰ τροφήν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων αὐτοῦ, ὑσάκης ἀπεπειράθη νὰ καταπαύσῃ τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὰς ἀρχάς της, καὶ οὕτω ἐπαγιώθη ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν. Οὗτοι, λέγω, ἐβιάσασαν τὸν ἀπηυδημένον καὶ ἀμηχανοῦντα λαὸν καὶ δὲν ἐπροσκύνισε εἰς τοὺς τούρκους, ὥστε νὰ περιβληθῇ καὶ αὐθις τὴν ἐπάρατον δουλείαν.

Περὶ τοῦ Κολοκοτρώνη.

(Εἰς μὲν τὴν Σπερσὴν Ἑλλάδα ἡ Ἐπανάστασις ἐκινήθη ἀπὸ τοὺς κλεφτοκαπεταναίους: οὐζιάκια λεγόμενα.) Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον, ὁργανίσθη καὶ ἐκινήθη ἀπὸ τοῦ Προκρίτου τοῦ τόπου, π. χ. Α. Ζαΐμην, Λόντον, Σισίνην, Δελιγιάννην καὶ λπ. οὗτοι ἤγειραν τὸν λαὸν κατὰ Τουρκῶν, ἀλλ' ὅταν ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται στρατόπεδα Ἑλληνικὰ καὶ τουρκικὰ, νὰ φαίνωνται δὲ αἱ ἀποτυχίαι καὶ ἐπιτυχίαι ἐκατέρων τῶν μερῶν, εἰς τὰς συγκρούσεις διεκρίθησαν οἱ διευθύνοντες αὐτὰ, ὥστε ἅπαντες οἱ ἐν Πελοποννήσῳ σωματάρχαι ἐκλίναν ἐκουσίως εἰς τὰς στρατηγικὰς προτροπὰς τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ βαθυμῶδὸν ἐκήρυξεν αὐτὸν γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν ὅπλων τῆς Πελοποννήσου.

Α'. Ἡ κρίσις, ἣτις κατεδίκασε τοὺς τούρκους εἰς τὴν ἀπώλειαν, τῶν δὲ Ἑλλήνων ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς ἐλευ-

Οερίας εἰς τὸ ΒΑΛΤΕΤΖΙ, ἔγινε διὰ τῶν παραινέσεων καὶ προτροπῶν τοῦ Κολοκοτρώνη.

Β'. Ἡ ἐν Γράνῃ, οὐ μακρὰν τῆς Τριπόλεως, καταστροφή τῶν Τούρκων ἀπῆλπισεν αὐτοῦς καί, ἔλαβον θέσιν ἀμυντικὴν, εἰ δὲ Ἕλληνας ἐπιθετικὴν, καὶ ταῦτα διὰ τῆς χειραγωγήσεως τοῦ Κολοκοτρώνη ἔγειναν.

Γ'. Ὁ ἐν Τρικώροις ἀπαρτισμὸς Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου πρὸς πολιορκίαν τῶν τουρκῶν τῆς Τριπόλεως καὶ τῶν ἄλλων ἐκ τῶν παρακειμένων πόλεων αὐτῆς ὡς καὶ ἡ πολιορκία τοῦ ἐπικούρου αὐτῶν Κεχαγιά-Μπεη, διὰ τῶν ὁδηγιῶν καὶ παραινέσεων τοῦ Κολοκοτρώνη ἐνεργήθησαν.

Δ'. Τὸ Μαχιμώτερον Σῶμα τῶν πολιορκημένων τούρκων ἐξ Ἀλβανῶν, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Κολοκοτρώνη ἐνεμπιστεύθη καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἀδυνατησάντων τῶν λοιπῶν τούρκων, ἐκυριεύθη ἡ Τρίπολις ἐξ ἐφόδου, καὶ ἐσφάγησαν σὺν γυναίξει καὶ τέκνοις, καὶ ἐλευθερώθη ὁ Μωρέας ἀπὸ τῆν Τουρκομανίαν.

Ε'. Εἰς τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη Πασῆ ἐν Πελοποννήσῳ, καθ' ὃν καιρὸν ἡ Ἑλληνικὴ κοινωμία ἀπελπισθεῖσα ἤρχισε νὰ διαλύσται καὶ νὰ ζητῆ πᾶς ἄνθρωπος ἄσυλον· ὁ Κολοκοτρώνης διὰ τῆς ἑροντοφώνου φωνῆς του καὶ διὰ τῆς βίας συνεκέντρωσε τὸν πληθυσμὸν τοῦ

Μῶρέως καὶ ἐκίνησε αὐτὸν κατὰ τοῦ Δράμαλι Πασιᾶ, καὶ ἀφοῦ τὸν ἔφερον εἰς ἀποτυχίαν, ἀπωλέσθη κατὰ κράτος· ἡ δὲ Ἑλλάς ἐντεύθεν ἐχαρακτήρισθη ἐλευθέρα.

Σ'. Τὴν πολιορκίαν τῶν τεσσάρων φρουρίων τῆς Ναυπλίας, ὁ Κολοκοτρώνης διέταξε νὰ ἐνεργηθῆ, καὶ αὐτὸς ἐνεχάραξε τὸ σχέδιον τῆς πολιορκίας εἰς ὃ καὶ ἐπέτυχον, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπροσκύνησαν οἱ τοῦρκοὶ καὶ παρέδωσαν τὰ φρούρια.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ τῆς βαρύτητος καὶ ἐπιχειρημάτων τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη κατεστάφη ἅπασα ἡ Ὀθωμανικὴ φυλὴ τῆς Πελοποννήσου· καὶ οἱ Μωραΐται ὀφείλου νὰ τοῦ ἀνεγείρουσαν ἀνδριάντας εἰς μνήμην τῶν μεταγενεστέρων.

Περὶ τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτζου.

Ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ τοῦ ἀγγίνου στρατιωτικοῦ πνεύματός του, καὶ πολεμικῶν γνώσεών του, διεκρίθη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα· εἰς τὴν βαρύτητα καὶ σημασίαν ἀνδρός τοιοῦτου πάντες οἱ σωματάρχαι, καὶ αἱ ἐφορίαι τοῦ τόπου ἔδωσαν τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ὅπλων ἐκουσίως.

Α' Μετά τὴν σφαγὴν τῶν ἐντοπίων τούρκων καὶ τῶν φρουρῶν τῆς ἐξουσίας αὐτῶν εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἐπανάστασεως, ἤρχισεν ὁ Σουλτάνος νὰ στέλλῃ ἐπικουρικὰ σμικρὰ καὶ μεγάλα σώματα τούρκων διὰ νὰ καταπαύσῃ τὴν ἐπανάστασιν, νὰ προλάβῃ δὲ καὶ τινὰ πολυορκούμενα φρούρια παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὴν πρώτην ἐπιδρομὴν ὄθεν τοῦ Πασιᾶ Ὁμέρ Βοιόννη, ὁ Ὀδυσσεὺς ῥίπτει τὴν ἀλλαζωνίαν τῶν τούρκων κάτω διὰ κρατερᾶς μάχης εἰς τῆς Γραβιᾶς τὸ χάνι φονεύσας 1,200 τούρκους, οἵτινες ἔσπευδον νὰ προλάβουν τὸ φρούριον Ἀθηνῶν, ὅπερ ἔπνευε τὰ ὀλίγη, φοβούμενοι ὅμως νὰ μὴν ἀποκλεισθῶσι ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεῆα, ταχέως ἐπέστρεψαν εἰς Θεσσαλίαν καὶ διελύθησαν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι λαβόντες κερὸν ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον ἐξ ἐφόδου.

Β'. Ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς συνετῆς μερίμνης του διέσωσε τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, ὅπερ ἐπολιορκεῖτο στενωπῶς εἰς ἀγίαν Μαρίναν ἀπὸ τοὺς τούρκους.

Α
Γ'. Τὸ 1822, ἐλέπων ὁ Ὀδυσσεὺς, ὅτι ἐτοιμάζετο ὁ Δράμαλη-Πασιᾶς εἰς Λάρισσαν διὰ νὰ εἰσβάλῃ με κολοσσαίαν δύναμιν εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα, ἔχων ῥητὸν διάταγμα τοῦ Σουλτάνου νὰ σφάξῃ ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ ἐπταετῆ ἡλικίαν καὶ ἐμπρός, ἐπεμφεν ἀλ-

λεπαλλήλους ἀναφορὰς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀναγγέλων
τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος, καὶ νὰ πέμψῃ ὅσον τάχιστα
Πελοποννησιακοὺς στρατοὺς καὶ συνάμα μὲ τοὺς στερεοεσ-
λαδίτας νὰ καταλείψουν τὰ στενώματα τῶν Θερμοπυλῶν
διὰ νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ἐχθροὺς· Ἄλλ' ἡ Κυβέρνησις
ἐκώφευεν· ἐζήτησεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τοὺς
Μωραΐτας εἰς ἐπικουρίαν αὐτοῦ νὰ δράμουν, ἀλλ' εἰς
ἀπάντησιν τοῦ εἶπον, « ἡμεῖς σκοτόσαμεν τοὺς Τούρκους
» τοῦ Μωρέως, σκοτόσετε καὶ σεῖς τοὺς τῆς Ρούμελης. »
Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς δακρυρροῶν εἶπεν· ἀλλὰ τοὺς τούρκους
τῆς Ἡπείρου καὶ Ἀσίας οὐδὲ στέλνει ὁ Σουλτάνος τίς
θέλει σκοτόσει; βλέπων οὖν τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος
ἀφ' ἑνὸς, τὴν ἀδράνειαν τοῦ πανελληνίου ἀφ' ἑτέρου, διὰ
ἰδίης του δαπάνης πρὸς πολεμοφόδια, καὶ διὰ τῆς βαρύ-
τητός του, συνεκέντησε στρατόπεδον εἰς τὰς Θερμοπύλας
ἀπὸ τρεῖς χιλιάδας μαχητῶν καὶ περίμενε τοὺς ἐχθροὺς·
ἀλλ' ὅλαι αἱ ἀντενέργειαι αὐταὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃ Μω-
ραΐτικος στρατὸς εἰς ἐπικουρίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς πόθεν ἐ-
πήγασαν; ἀπὸ τοὺς δύο ὑπουργοὺς Ἴω. Κολέτην καὶ
Θ. Νέγρη· καὶ ὁ μὲν πρῶτος διετέλει ὑπουργὸς τῶν
στρατιωτικῶν ἐπιθυμῶν τὴν πτώσιν καὶ ἀποτυχίαν τοῦ
Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, καὶ προᾶξῃ δύο

νεοελθόντας φίλους του από την Ήπειρον τούς ΚΚ. Α. Νουτσον και Χ. Μπαλάσκαν· ο δὲ Θ. Νέγρης διατελών ὑπουργός τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπεθύμει κατὰ κράτος τὴν καταστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς, διότι ἀποπειραθεὶς οὗτος προηγουμένως νὰ ἡγεμονεύσῃ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ὡς ὁ πρίγκιψ Μαυροκορδάτος εἰς τὴν Δυτικὴν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προεδρείας τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀπεκρούσθη καὶ ἀπεδιώχθη παρὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς· οὗτοι εἶναι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐξέθεσαν οἱ Κύριοι οὗτοι τὴν Πατρίδα, τὸ ἔθνος τοῦτο εἰς κίνδυνον τῆς ἀπωλείας. Ἐντοῦτοις ἐπιμένοντες οἱ ὑπουργοὶ διὰ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἐχειροτόνησαν τὸν Α. Νουτσον καὶ Χ. Μπαλάσκαν στρατηγούς, καὶ ἐπέμψαν αὐτοὺς νὰ ἀφαιρέσουν τὸ στρατόπεδον τοῦ Ὀδυσσεῶς παρακολουθουμένους καὶ ἀπὸ 50 ὀπλοφόρους Λεβαδίτας ἀντιπολιτευομένους τοῦ Ὀδυσσεῶς. Οἱ νέοι στρατηγοὶ ἦσαν ἐρωδιασμένοι παρὰ τῆς κυβερνήσεως μὲ δύο διαταγὰς, ἡ μία περιεῖχε νὰ παραδώσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ στρατόπεδον εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ πέμψωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ δόσῃ λόγον τῶν πράξεών του· ἡ ἑτέρα περιεῖχεν, ὅτι ἂν δυστροπήσῃ, καὶ δὲν δόσῃ τὸ στρατόπεδον, νὰ τὸν δολοφονήσουν. Ἀνακαλύψας οὖν ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλὴν, τοὺς μὲν νέους

δύο στρατηγοὺς τῶν ὑπουργῶν συλλαμβάνει καὶ φονεύει αὐτούς, τοὺς δὲ συνεργοὺς τῆς δολοφονίας του Λεβαδίτας ἀνεμοσκορπίζει, καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν ἐσυλλαμβάνετο καὶ ἐμασίζετο, ἔλεγεν, «δὲν πταίω ἐγὼ καπετάνε, ὁ Νέηρης καὶ ὁ Κολέτης μᾶς ἔβαλαν νὰ σᾶς σκοτόσωμεν· μὴ μὲ σκοτόνης διότι ἔχω γυναῖκα καὶ μικρὰ παιδιὰ.» Ὁ Ὀδυσσεὺς οὐδένα ἐκ τῶν Λεβαδιτῶν ἐρόνευσε, ἀλλὰ τοὺς διέταξε νὰ ὀπλισθῶσι καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Ἐξ αὐτῶν εἰς Λάπας ὀνόματι ἐπροσκολλήθη εἰς τὴν μάγκαν μου, καὶ ἦτο πάντοτε μετ' ἐμοῦ πρόθυμος εἰς ὅτι καὶ ἂν τοῦ ἔλεγον.

Μετὰ τὴν σκηνὴν οὖν ταύτην ἀποκηρύττουσιν οἱ ὑπουργοὶ τὸν Ὀδυσσεῖα προδότην τῆς Πατρίδος προσφέροντες διὰ τοιχοκολλημένων γραμματίων 4000 γρ. εἰς ὃν τινα ἤθελε φέρει τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς εἰς αὐτούς· εἰς τοιαύτην περίστασιν οὐδεὶς βέβαια ἰδύνατο νὰ ἐμμένῃ εἰς μάχιμον θέσιν ἐπιβουλευόμενος ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κυβέρνησιν, καὶ διὰ νὰ τὸ συναισθανθῇ τις καλλήτερα καὶ γνωρίσῃ, ἢ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Ὀδυσσεῶς. Διὸ διαλύσας καὶ οὗτος τὸ στρατόπεδον ἀπεσύρθη πρὸς τὸν Παρνασσόν, διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικοὺς τε καὶ ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς του. Ὁ δὲ Δράμαλη Πασσῆας ὀφελόμε-

νος ἀπὸ τὴν περίστασιν, διέβη τὰς Θερμοπόδας, καὶ ὑποτάξας τὸν λαὸν τῆς Χαιρωνείας καὶ Βοιωτίας εἰσῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπέφερε πανικὸν φόβον εἰς τὸ πανελλήνιον καὶ ἀπελπισίαν, εἰς δὲ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρημάτων πρὸς ἐξυκολούθησιν τοῦ ἀγῶ- νος οὐδὲ μία ἀπὸ τινος μέριμνα ἐλαμβάνετο, διότι ἡ μὲν Κυβέρνησις διελύθη, ὁ δὲ πληθυσμὸς τοῦ Μωρέως ὅπου καὶ ἂν εἶχε στρατόπεδον διέλυσε καὶ τοῦτο ἐπί- σης, καὶ ἕκαστος ἔσπευδε νὰ εὔρη ἄστυλον τὸ δὲ χεῖρισον πάντων ἦτο ὅτι, κατόπιν τοῦ Δράμαλη Πασσᾶ, εἰσέβα- λε καὶ ὁ Μεχμέτ Ρεσίτ Πασσᾶ; Ρούμελη Βαλεσί μὲ ἔτρον σῶμα Τούρκων καταλείψας τὰς ἐπαρχίας Ἀμφίσσης καὶ Χαιρωνίας ἐπὶ λόγῳ νὰ κρατῆ τὸν λαὸν εἰς ὑποταγὴν καὶ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Δράμαλη καὶ κατόπιν αὐτῶν ἔρχεται μὲ τρίτον σῶμα καὶ ὁ Πασιᾶ Ὁμέρ Βριόνης εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, εἰς δὲ προσκυνήσαντες τινὲς τῶν προκρίτων καὶ σωματαρχῶν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Τριχο- νίας, συμπολιόρκησαν τὸ Μεσολόγγι· πλημυρήσασα οὕτω ἡ ἐπαναστατημένη Ἑλλάς ἀπὸ στίφη Τουρκῶν, ἡ μὲν κυ- βέρνησις διαλυθεῖσα δὲν ἤξευρε ποῦ νὰ τρυπώσῃ, ὁ δὲ λαὸς ἔμφοβος γενόμενος, ἤλθε εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἀπελ- πισίαν, καὶ πάντες ἔλεγον (καὶ αὐτὴ ἡ Εὐρώπη,) τε-

τέλεσται ἡ Ἑλλάς! τοῦτο δῆλον, διότι οἱ μὲν τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν (τινὲς τῆς Μ. Στερεᾶς) ἐπροσκύνησαν καὶ ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς Τούρκους, εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ὅπου καὶ ἂν ἦτο στρατόπεδον διελύθη, καὶ ἔσπευδε ἕκαστος ν' ἀσφαλίσῃ τὴν οἰκογένειάντου καὶ πράγματα εἰς τὰ ὄρη καὶ νήσους, πολλοὶ δὲ ἐλθόντες ἐξ Εὐρώπης ν' ἀγωνισθῶσι καὶ βλέποντες τὴν θύελλαν ταύτην, πειθόμενοι ὅτι πραγματικῶς τετέλεσται ἡ Ἑλλάς, κατέφυγον εἰς τὰς νήσους καὶ ἐκαίθησαν πάλιν εἰς Εὐρώπην. Αἱ δὲ ἐφορίαι τῶν Νήσων προπαρεσκευάσθησαν νὰ συν-^κθη ὀλογήσουν μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν Πύλην, καὶ πολλοὶ ἀπεδήμησαν διὰ Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῷ.

Εἰς τὴν θυελώδη ταύτην περίστατιν, δύο ἄνδρες ἔσωσαν τὴν πατρίδα ὁ Θ. Κολοκοτρώνης, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐπιλαμβάνεται καὶ κινεῖ τὸν πληθυσμὸν τοῦ Μωρέως ἐκόντα καὶ ἄκοντα κατὰ τῆς κλοσσαίας δυνάμεως τοῦ Δράμλη Πασιᾶ, καὶ φέρεσι αὐτὸν εἰς ἀποτυχίαν ὡς εἶδε τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Ἥλιος.

Δ'. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, βλέπων τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς πατρίδος, ταύτοχρόνως καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ Θ. Νέγρη καὶ Ἰω. Κολέτη, ἐπιλαμβάνεται καὶ οὗτος, καὶ συναθροίσας στρατοὺς ἐν

τῆ Ἀνατολικῆ Ἑλλάδι κινεῖται κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ· καὶ πρῶτον μὲν διὰ τὴν ἐξασφαλίση τὸ φρούριον τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ ἐνδεχομένην πολιορκίαν, ἐπισκευάζει αὐτὸ, ὀπλίξει, καὶ ἐφοδιάζει ἀπὸ τροφῆς διὰ 4 ἔτη· ταῦτο χρόνως δὲ ὀδηγούμενος ἀπὸ τινος ἀρχαιολόγου ἀνακαλύπτει τὸ πρὸ αἰώνων κεκαλυμμένον φρέαρ τῆς κλεψιδόρας, ἀσφαλίζει καὶ αὐτὸ διὰ νέου ἰσχυροῦ προμαχώνα, δι' οὗ ἀσφαλίζεται καὶ τὸ φρούριον ἀπὸ ὕδατος· εἰς δὲ τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν αὐτοῦ γέγραπται τάδε.

ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ ΤΟΝ ΔΕ ΠΗΓΑΙΟΥ
ΥΔΑΤΟΣ ΑΝΗΓΕΙΡΕΝ ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΕΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.

Β'. Μετὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ ταύτην ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφίνει φρούραρχον ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν του (Ἰωάν. Γούραν, οὐχὶ τὸν μαμούρην Γούραν.) καὶ παραλαβὴν τοὺς στρατοὺς του, ῥίπτεται κατὰ τοῦ δευτέρου σώματος τῶν τουρκῶν τοῦ Μεχμέτ Ρουσίτ Πασῆ, καὶ μετὰ δύο κρατερὰς μάχας, εἰς τὸ μετόχη τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ κωμόπολιν Δαδί, ἀποπέμπει αὐτὸν διὰ τῆς ἀγχινού διπλοματίας του εἰς Θεσσαλίαν καὶ διαλύεται.

Γ'. Ἐπειτα, ἀνευ ἀναβολῆς καὶ τοῦ τοποθετεῖ σμικρὰ

και μεγάλα ἀποσπάσματα στρατιωτῶν ἀπὸ τὰς Θερμο-
 πύλας μέχρι τῆς Μεγαρικῆς, και διακόπτει ἐξ ὀπισθεν
 τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Δράμαλη πασιᾶ, ὅστις οὔτε τροφὰς
 οὔτε ἄλλας βοηθείας ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἀπὸ τὰς τουρκι-
 κὰς ἀρχὰς Λαμίας και Λαρίσσης, και οὔτω ἐφθάρη εἰς
 Κόρινθον ἀπὸ λοιμὸν και λιμὸν, και ἀπὸ Μωραΐτικον πῦρ.

Ζ'. Μετὰ τὴν ἀποπομπὴν τοῦ δευτέρου σώματος, και
 ἀποκλεισμὸν τοῦ πρώτου τῶν τουρκῶν, συναθροίζει ὁ
 Ὀδυσσεὺς τοὺς εἰς τὸν Πασιᾶν προσκυνημένους κοτζαμπα-
 σίδες τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος και ἀφαιρεῖ ἐξ αὐτῶν τὰ
 ἀμνηστήρια (ῥαῦμπουργιουρδῆ,) και σχίζει, εἶτα δὲ φο-
 νεύει ἕνα ἐξ αὐτῶν (τὸν πρωταίτιον τῆς προδοσίας Ἠλίαν
 Πασπάλην Λεβαδιέα) [εἰπὼν, ἀγὼ νὰ μάχωμαι μὲ τοὺς
 Τούρκους, και σεῖς νὰ προσκυνῆτε εἰς αὐτοὺς ; πατρίδα,
 δὲν ἐλευθεροῦτε — τὴν ἐλευθερίαν σας ἀπὸ τὰ ὄπλα σας
 πρέπει νὰ ἐλπίζετε.]

Η'. Μετὰ τὰς ἐπιτυχημένας ἐργασίας αὐτὰς, ὁ Ὀδυσ-
 σεὺς ἔσπευδε γίνῃ πρόξενος τῆς φθορᾶς και τοῦ τρίτου
 τῶν Τουρκῶν σώματος· συναθροίζει ὅθεν τοὺς σωματάρ-
 χας τῆς Ἀνατολικῆς και Δυτικῆς Ἑλλάδος μὴ προσκυ-
 νήσαντας, και κατ' αἴτησιν τῶν ἐν Μεσολογγίῳ πολιορ-
 κουμένων, ἐκστρατεύει ἐσπευμένως νὰ κτυπήσῃ τὸν πο-

λιορκητὴν Ὀμὲρ Βριόνην ἀπὸ τὰ νῶτα. Μαθὼν δὲ οὗτος τὴν κατ' αὐτοῦ κίνησιν τοῦ Ὀδυσσεῶς, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐφόδου του προηγηθεὶς παραλείπει τὰ πολεμικὰ του ὄργανα καὶ μέρος τῶν πολεμοφοδίων του εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Μεσολογγίου, καὶ μέτης νυκτὸς φεύγει εἰς Ἀγρινίον διὰ νὰ σωθῆ εἰς Ἕπειρον, καθ' ὃν καιρὸν ἔφθασε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς Κούβελον δύο ὥρας μακρὰν τοῦ Ἀγρινίου· ἀλλ' ὁ Πησιᾶς καὶ πάλιν προηθείς καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐμμένῃ ὤρμησε νὰ διαβῆ τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν πλημυροῦντα (Δεκεμβριος) καὶ ἐπνίγησαν περίπου 2,000 Τούρκοι μετὰ τὴν ἀπώλειαν πάσης τῆς ἀποσκευῆς τοῦ στρατοῦ του.

Ἄς κρίνει τώρα ὁ Ἥλιος ἀμερολήπτως περὶ τῶν πράξεων τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἀν οὗτος δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν τριῶν σωμάτων τοῦ Σουλτάνου διὰ τὴν ἀποτυχίαν του νὰ κατασβέσῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ἢ τοῦλάχιστον ἄς σεβασθῆ τὰς ἀκολούθους φράσεις τοῦ σοφοῦ Κοραῆ ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ αὐτοῦ.

« Δάκρυα λύπης κατέβρεξαν τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅτι ὅλα τῆς Ἑλλάδος τὰ τέκνα δὲν ὁμοιάζουν τὸν Ὀδυσσεύα. » (Ἴδε ἐφ. Ἀθην. ἀριθ. 15 Ἰβρίου 22 τοῦ 1824.)

Θ'. Τὸ τρίτον ἔτος τῆς Ἑλλην. ἀνεξαρτησίας, εἰσβάλλει ὁ Ἰσούφ Πρεκόφτζαλη Πασιᾶς με 20,000 τούρκους εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὃν ἐκάλεσαν οἱ Χαλκεῖς τούρκοι καὶ ὑπέταξεν ὀλοσχερῶς τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν τῆς Εὐβοίας ἐπαρχεύοντος τοῦ Κολέτη εἰς Ξεροχώρι· ἐπανακάμψας δὲ πάλιν εἰς Βοιωτίαν, ἀπεπειράθη νὰ προβῆ πρὸς τὴν Ἄττικὴν καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς καταλείψας τὰς διύδους ἀπέκρουσεν, αὐτὸν, ὅστις ὑπεχώρησε, καὶ ἀπῆλθε εἰς Θεσσαλίαν καὶ διελύθη.

Γ'. Ἐποχωρησάντων τῶν Τούρκων, τὸ ἴδιον ἔτος συμμαχεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς με τὸ κοινὸν τῶν Ψαριανῶν καὶ πολιορχοῦν τὸ φρούριον Χαλκίδος με τὴν ἐκδευτέρου ἐπανάστασιν τῶν Εὐβοέων πέντε μῆνας διὰ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης· καθ' ὃν καιρὸν δὲ ἔμελλε νὰ παραδοθῆ τὸ φρούριον δι' ἔλλειψιν τροφῶν, ἐξῆλθε τοῦ Ἑλλησπόντου ὁ ὀθωμανικὸς στόλος καὶ ἔσπευδε νὰ προλάβῃ τὸν κίνδυνον αὐτοῦ· οἱ πολιορχηταὶ ἠτήσαντο κατεπανάληψιν ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Α. Μυροκορδάτου, Ἰω. Κολέτου καὶ τοῦ συρομένου παρ' αὐτῶν Γ. Κουντουριώτου διὰ νὰ πέμψωσι τὸν Ἑλληνικὸν στόλον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ τουρκικοῦ, ἀλλ' οὗτοι ἐκώφευσαν, ἐπασχολούμενοι εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Ὁ δὲ τουρκικὸς εἰσελθὼν εἰς τὸν

Βύβοϊκὸν κόλπον, διέλυσε τὴν πολιορκίαν. Τὰς ἀληθείας ταύτας, ὡς ὁμολογήσωσιν οἱ ἐπιζῶντες, δύο Ψαριανοὶ Κ. Κανάρης Γερουσιαστῆς, καὶ ὁ Ἴω. Μηλαΐτης Μαρκῆς, οἵτινες ἐμέθεζαν εἰς τὴν πολιορκίαν ταύτην τῆς Χαλκίδος.

ΙΑ'. Τὸ τέταρτον ἔτος τοῦ Ἀγῶνος, γενομένη ἰσχυρὰ ἤμοχθηρὰ αὐτῆ κυβέρνησις διὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου, τὸν μὲν Ὀδυσσεὺς δολοφονεῖ διὰ χειρὸς τοῦ Γούρα, τὸν δὲ Θ. Κολοκοτρώνη φυλακίζει ἐν Ἰδρα κ. τ. λ.

Τὰ αἷτια τῶν περιστάσεων ὅλων αὐτῶν ἐγράφησαν ἐγκαιρῶς καὶ θέλει δημοσιευθῶσι ὁσονούπω εἰς τὸ διακρυχθὲν ἤδη Ἀπᾶνθισμὰ μας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος.

Οἱ ἀντάρται καὶ ὁ Σ. Τρικούπης

Ἀνατροπή.

Μὲ ὅσην βαθεῖαν πολιτικὴν συμπαραπορεύθη ὁ Κύριος Τρικούπης μὲ τὸν γυναικᾶδελφόν του Α. Μαυροκορδάτον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλλην. ἀγῶνος διὰ νὰ καταβάλουν καὶ ὑπεβάλουν τὸ ἔθνος ὑπὸ σιδηροῦν βραχίονα, μὲ τὴν αὐτὴν διπλωματικὴν περινοίαν συνέγραψε τὴν ἱστορίαν του, διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἐστιγματισμένην προλαβοῦσαν διαγωγὴν αὐτῶν, διὰ νὰ ἀναδείξῃ εἰς τὴν παροῦσαν καὶ μεταγενεστέραν γενεὴν τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν

ἀμώμητον, καὶ ἀκηλίδωτον, ἔνδοξον καὶ συντελεστικὴν ὑπὲρ αὐτῆς, φρονῶν ὅτι, οὗτος μόνον ἐπέζησε ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀγωνιστῶν, καὶ ἴσταται ὡς τεκμήριον τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἐπιστραγίση τὰ γεγονότα αὐτοῦ καὶ ἱστορικῶς· καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν προσαγάγη εἰς τὸ κοινὸν τοὺς μὲν ὀλετῆρας τῆς πατρίδος ὑπερμάχους καὶ συντελεστικούς, τοὺς δὲ ἀληθεῖς προμάχους καὶ ἐπανορθωτάς τῆς Ἑλληνικῆς Εὐκλείας, ὀλετῆρας! ὅστις γράψας τὴν νέαν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος μὲ πολὺν κομψότητα ἐχαρκατήρισεν αὐτὴν ὄχι μόνον κατὰ τὸ πολιτικὸν πνεῦμα τῆς δοξασίας αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν ἀγῶνι γεννηθεισῶν περιστάσεων, ἀλλὰ καὶ τῶν διαπραγματευθέντων ἐξωτερικῶν ἐθνῶν περὶ τῆς Ἑλλάδος, μετέπλασε τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ὑπὲρ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ φρονήματος· πρὸ πάντων δὲ κατέβαλε σπουδαιοτάτην προσπάθειαν ὁ Κ. Τρικούπης διὰ τὴν ἀπαυμαύρωσιν μὲ μέλανας χαρακτῆρας τὴν εὐκλειαν τῆς ἀθανασίας ἀνδρῶν, οἵτινες ἐνήργησαν καὶ ἠγέρθη ὁ λαὸς εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν τουρκῶν, ἐστερέωσαν αὐτὴν μὲ θυσίαν τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας αὐτῶν, ἐβάστασαν τὸν ἀπνηδυμένον καὶ πτωχόμενον λαὸν εἰς τὰ ὄπλα· ἀλλ' ὁ Κ. Τρικούπης ὡς ὁ ἀλλότριος τοῦ ἀγῶνος ὅλα ταῦτα δὲν τὰ ἔλαβεν ὑπὲρ ὅψιν.

Εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς ἱστορίας του ὁ Κ. Τρικούπης, εὐθυπόρησεν, εἰς τὸν Β'. ἐλόξευσε, εἰς τὸν Γ'. δὲ, μὴ δυνάμενος νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὰς ἐπελθούσας μεταβολάς, παντάπασι παρέλυσεν· διότι τὸ παρελθὸν 1822 ἔτος, γενομένης γενικῆς ἐκττρατείας παρὰ τοῦ Σουλτάνου, κατὰ τῆς ἐπαναστατουμένης Ἑλλάδος· ὑπὸ τοῦ Δράμαλη Πασιᾶ ἐν Πελοποννήσῳ, ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Ρουσιτ Πασιᾶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ, καὶ ὑπὸ τοῦ Πασιᾶ Ὁμέρ Βριόνη ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι· πλημυρησάτης οὖν τοιοῦτωτρόπως τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος πανταχοῦ ἀπὸ σίφη τουρκῶν, ὅλος ὁ ἀνατολικὸς καὶ δυτικὸς κόσμος ἐθρήνησε καὶ εἶπεν τετέλεσται ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, τετέλεσται ἡ Ἑλλάς, τετέλεσται τὸ Ἑλλήν. ἔθνος!!! Ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν τριῶν τούτων σωμάτων, καὶ ἀποτυχίαν τοῦ Σουλτάνου νὰ ὑποδουλώσῃ αὐτῆς τὴν Ἑλλάδα ὡς ἤλπιζαν . . . μετὰ τὴν εἰσδύσαται ξένην πολιτικὴν ἐν Ἑλλάδι, ἤρχισε καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Κ. Τρικούπη νὰ παραλύῃ.

Ἀναγινώσκων τις τὸν τρίτον τόμον δὲν ἀπαντᾷ ἄλλο τι εἰμὴ ἀντάρτης ὁ Πατρόμπεης Μυρομιχάλης, ἀντάρτης ὁ Α. Ζαΐμης, ἀντάρτης ὁ Θ. Κολοκοτρώνης, ἀντάρτης ὁ Α. Δεληγιάννης, ἀντάρτης ὁ Α. Λόντος, ἀντάρτης

ὁ Νικηταρᾶς τουρκοφάγος, ἀντάρτης ὁ Στρατηγὸς Κε-
φαλαῶς κ. τ. λ. Ὅλοι οἱ ἄνδρες, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐσχότασαν
τοὺς τούρκους, ἐκυρίευσαν φρούρια τοῦ Σουλτάνου, καὶ
ἀπέβρβησαν τὴν δουλείαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀντάρται, κα-
τὰ τὸν Τρικούπην καὶ Α. Μαυροκορδάτον, οὗτοι δὲ ἀμ-
φότεροι εἰσὶν ἥσυχoi, φρόνιμοι ἐντὸς τοῦ θορύβου, καὶ ἀ-
κηλίδωτοι εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κ. Τρικούπην.

Οἱ ἐλευθερωταὶ οὗτοι τῆς Ἑλλάδος, διὰ ποίας δυνά-
μεως ἀπεκηρύχθησαν καὶ κατεδιώχθησαν ὡς ἀντάρται;
Πρῶτον διὰ τῶν ταλήρων τοῦ Γ. Κουντουριότη, καὶ ἀ-
κολούθως διὰ τοῦ δῆθεν Ἀγγλικοῦ δανείου. Καὶ ποῖον
ἦτον τὸ ἀποτέλεσμα; ἐσυλλήφθησαν καὶ ἐβλήθησαν εἰς
τὴν ἐν Ἰδρᾷ φυλακὴν διὰ νὰ δικασθῶσι. Καὶ κατὰ ποῖον
ἐποχὴν ἐγένοντο ταῦτα; Καθ' ἣν προπαρασκευάζετο ὁ
Μεχμέδ ἀλλή Πατιᾶς νὰ πέμψῃ τὸν υἱὸν του Ἰμπραχὴμ
Πασιᾶ μὲ τὰς Αἰγυπτιακὰς δυνάμεις νὰ κατακτήσῃ τὴν
Πελοπόννησον κ. τ. λ. Καὶ εἰς τί ἔπταισαν οἱ ἀντάρται
οὗτοι καὶ ἐτιμωρήθησαν; δὲν ὑπάρχει ἄλλος λόγος τις,
εἰμὴ διότι ἤγειραν τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν, ἣτις ἄνευ
αὐτῶν οὐδέποτε ἐγένετο, ἐσχότασαν τοὺς τούρκους, ἐκυ-
ρίευσαν φρούρια αὐτῶν, καὶ ἀπέκρουσαν θανατηφόρως τὰ
παρὰ τοῦ Σουλτάνου πεμπόμενα στίφη τουρκῶν, διὰ νὰ

μην κινήσουν ὄθεν καὶ πάλιν τὸν μάχιμον λαὸν τοῦ Μω-
ρέως καὶ κατὰ τῶν ἐπερχομένων Αἰγυπτίων, καὶ πάθω-
σι καὶ οὗτοι τὸ μασκαραλίκι, ὡς οἱ ἄλλοι ὀθωμανοὶ, ἐ-
βλήθησαν εἰς φυλακὴν· καὶ ἦτον πολὺ τὸ δάνειον τοῦ-
το; κατὰ τὸν Τρικούπη ἦτον 800,000 λιρ. στερλ.
(Ἴδε τόμ. γ'· κεφ. 49 σελ. 131.) καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ χρή-
ματα τὰ ἔλαβε τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἐπετέθη τὸ βᾶρος τοῦτο;
ὄχι, τὰ ἐμοιράσθησαν οἱ δανεισταὶ μὲ τοὺς δανεισθέντας.
Καὶ ποῖος ὁ λόγος; διότι ἐπαρκοῦσαν 280,000 λίρας ἂς
ἔλαβον μόνον διὰ τὴν ἐξομάλυνσιν τῆς ὁδοῦ τῶν Αἰγυ-
πτίων, ὅτι δὲ θέλει ἀποτίσει τὸ ἔθνος ὅλον τὸ ἀνωτέρω
ποσὸν, δὲν πειράζει, ἀρκεῖ μόνον ὀσκοπὸς νὰ γίνῃ· ποῖος
ἔγινε ὄργανον νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνωμαλία αὕτη εἰς τὴν πατρί-
δα καὶ νὰ κατασπαραχθῇ οὕτω; Αἱ ναυτικαὶ νῆσοι κα-
τὰ τὸν Τρικούπη. (Ἴδε τόμ. γ'· κεφ. 48 σελ. 109.)
Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ ἱστορικὸς οὗτος ἐκπροθέσεως ἐκηθδηλοποι-
ησε τὴν ἱστορίαν του, δὲν ἐξέθεσε τὴν ἀλήθειαν· τὸ ἀ-
ληθὲς εἶναι ὅτι, ὁ Α. Μαυροκορδάτος ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη
νὰ φέρῃ ρῆξιν ἐμφυλίου πολέμου μὲ τὴν σκανδαλώδη δια-
γωγὴν του εἰς τὴν ἐν Ἄστρει Σύνοδον καὶ εἰς Τριπολιτζᾶν
διὰ νὰ παραλύσῃ τὸ ἔθνος, καὶ διὰ νὰ φέρῃ νέαν παραχρῆν
εἰς τὸν κυβερνητικὸν σίλλογον, ἀπὸ γραμματεῦς τοῦ νο-

μοτελεστικοῦ ραδιοῦργεῖ καὶ γίνεται πρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ· ἀλλ' οὐδεὶς ἐνόησε τὸ σκανδαλώδες πολιτικὸν πνεῦμα αὐτοῦ· μαθὼν τὴν μεταβολὴν ταύτην ὁ Κολοκοτρώνης, ἀπερισκέπτως χωρὶς νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὸ ἐπίβουλον πνεῦμα τοῦ φαναριώτου ἐπιζητοῦντος αἰτίαν ἐμφυλίου πολέμου διὰ πολιτικούς σκοπούς, ἐπέτρεψε αὐτόν, οὗτος δὲ ὑπεκφυγὼν ἀπὸ Τριπολιτζᾶν, μετέβη καὶ κατοίκησε ἐν Ἰδρᾷ εἰς τὸν οἶκον τῶν Κουντουριωτῶν βοηθούμενος ὅθεν ἀπὸ τὸν γαμβρὸν του Σ. Τρικούπην (συγγραφέα,) καὶ τὸν ἐξαπατημένον Ἰω. Κολέτην, ὑπεκίνησε τοὺς Κουντουριώτας καὶ Μποτασέους, καὶ ἐσχημάτισεν ἰσχυρὰν ἀντιπολίτευσιν κατὰ τῆς ἐν Τριπόλει νομίμου κυβερνήσεως, ἀκολούθως διαιρέτας καὶ τοὺς Πελοποννησίους, κατόρθωσε νὰ φέρῃ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος· διὰ τῆς δυνάμεως οὖν τῶν χρημάτων τοῦ Κουντουριώτη, διὰ συλλογῆς στρατιωτικῶν δυνάμεων, καὶ ἔπειτα τοῦ δῆθεν δανείου, ἐχθρονίζει τὴν ἐν Τριπολιτζᾶ Κυβέρνησιν, ἀποκηρύττει τὰ μέλη αὐτῆς ἀντάρτας καὶ ὅσους ἄλλους στρατηγούς καὶ λόγου σημασίαν ἔχοντας, οἵτινες διὰ τῆς ἐπιβροῆς καὶ βαρύτητός των ἠδύναντο νὰ κινήσουν ὅπλα κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐβροήθησαν τὴν πεπτωκυῖαν Κυβέρνησιν, καὶ

ἄλλους μὲν φυλακίζει, ἐτέρους δὲ φυγαδεύει ἀπὸ τὸ Πελοποννησιακὸν ἔδαφος, καὶ οὕτω εὐκολύνθησαν αἱ Αἰγυπτιακαὶ δυνάμεις νὰ κατακτήτωσι τὸν Μωρῆαν αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, οὐχὶ δὲ ὡς γράφει ὁ Τρικούπης.

Ἐκείνους τοὺς Τούρκους τούτους τῆς Αἰγύπτου δὲν τοὺς ἐπολέμησαν οἱ Ἕλληνες; μάλιστα τοὺς ἐπολέμησαν, ἀλλ' ὠδηγήθησαν ἀπὸ ἐκείνου, οἵτινες ἔφεραν τοὺς Τούρκους, καὶ ποιοὶ ἦσαν οἱ προδότες τῆς πατρίδος οὗτοι; Διευθυντὴς τῆς ἐκστρατείας ἦτο ὁ Γ. Κουντουριώτης, ἀρχιστράτηγος δὲ ἦτον εἰς Ἰσραὴλ Δ. Σκορῦτης, γενικὸς δὲ ἀρχηγὸς τῶν ἐπιτελῶν τῆς ἐκστρατείας καὶ σχεδιαστῆς τοῦ πολέμου ἦτο ὁ Α. Μαυροκορδάτος. (ἴδε τομ. γ' σελ. 198.) Ἐκείνους ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πομπῶδους ἐκστρατείας ταύτης; γενικὴ καταστροφή τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐν φόνῳ καὶ αἰχμαλωσίᾳ, καὶ παράδοσις τοῦ φρουρίου Νισοκάστρου εἰς τοὺς τούρκους. Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε ἐμπείρους στρατηγούς νὰ διευθύνουν τὴν μάχην, ἀλλὰ διεύθυνον αὐτὴν ἀπειροπόλεμοι Νησιῶται, καὶ ὁ Φαναριώτης; εἶχεν εἰς τὸ ἴδιον στρατόπεδον μάλιστα τὸν Παποῦ Καρχατίσιον, τὸν Χ. Τζαβέλα, τὸν Γ. Καραϊσκάκην, καὶ ἄλλους πολλοὺς, ὅλοι ἐμπειροπόλεμοι καὶ γυμνασμένοι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ἀλλὰ δὲν

ἐσύμφερε νὰ διευθύνῃ εἰς ἐξ αὐτῶν τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα.
Ἐπιτιμῶν τὰς τάχας; διότι καὶ τὸ σχέδιον ἐχλοῦσε, καὶ οἱ
Αἰγύπτιοι καταστρέφοντο. Ἐἰς τὴν κρίσιμον ταύτην πε-
ρίστασιν τῆς πατρίδος, καθ' ἣν ἔγεινε ὁ καταστρεπτικὸς
οὗτος πόλεμος εἰς τὸν Μωρέαν, οἱ μάχημοι στρατηγοὶ
καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ τόπου οἵτινες ἤγειραν τὴν ἐπανόστα-
σιν διὰ νὰ ἀποβάλλῃ ἡ Ἑλλὰς τὴν δουλείαν καὶ ἐφό-
νευσαν 100,000 τούρκους, ποῦ ἦσαν διὰ νὰ φθείρουν
τοὺς Αἰγυπτίους, παρ' ὅσους ἐφθείραν τοῦ Σουλτάνου
() μετὰ τὴν κίνησιν τῆς ἐπιπόροῦς των καὶ
διὰ νὰ ρίψουν τοὺς στραβοαρκάδες εἰς τὴν θάλασαν δι'
ἧς ἦλθον; ὦ! εἶπον σοι, ὅτι εἶναι ἐν τῇ φυλακῇ τῆς
Ἰδρας καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς περιστάσεως μάλιστα, ἐφυλάτ-
τοντο κατὰ προτροπὴν τοῦ Φαναριώτου αὐστηρῶς μὴν
τύχη καὶ δραπετεύσῃ τις, καὶ κινήσῃ τὸν ὄπλισμόν
τοῦ Μωρέως κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ τῆς Πατρίδος.
Ἄ!!! αὕτη ἦτον ἐκ προθέσεως τρομερὴ προδοσιὰ τῆς
Ἑλλάδος! ἀκολούθως τί ἔπραξαν οἱ Αἰγύπτιοι; κατέ-
κτησαν ὅλην τὴν Πελοπόννησον, ἐν πυρὶ, σιδήρῳ, φόνῳ,
καὶ Λιχμαλωσίᾳ, συνετέλεσαν δὲ ἂν καὶ μετὰ μεγάλων των
ζημιῶν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Μεσολογγίου.
Ἐκαὶ παῖον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τόσοσθεοῦ θορύβου;

σύρη καὶ τὴν προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας πρὸς μίαν δύναμιν, ἣτις ἀείποτε ὑπέσκαψε καὶ ὑποσκάπτει τὸν βωμὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ πᾶν ἄλλο ἔθνος νὰ καταθλίψῃ προτίθεται.

Ἀπεδείξαμεν προηγουμένως διὰ τῆς ἐκθέσεώς μας ἡ **ΑΝΑΤΡΟΠΗ!**, διὰ τῆς ἰδίας ἱστορικῆς δυνάμεως τοῦ Κ. Τρικούπη, ὅποιας διαθέσεως εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἣν οὗτος μὲ ἄγωνα ἀρώματα θυμιάζει, καὶ νὰ ἐγχαρᾶξῃ διὰ τοῦτο εἰς τὴν πλάκαν τῆς ἀθανασίας μὲ μέλανος χαρακτῆρας τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν τοῦ Μωρέως, οἵτινες ἔπραξαν μεγάλα, καὶ χαίρουσιν οἱ Ἕλληνες σήμερον τὴν ἐλευθερίαν των. Ὁ ἱστοριογράφος οὗτος ἀροῦ ἐξέθεσε κατ' ἀρέσκειάν του τὰ τῆς Πελοποννήσου συμβάντα, ὧφειλε θεθαίως νὰ μεταβῇ καὶ εἰς τὴν Μ. Στερεάν, καὶ μετέβη. Ἀλλὰ τί ἐλέπει τις ἐκεῖ; οὐδὲν ἱερὸν, οὐδὲν ὄσιον, εἰς τὸ Νε. κερ. γ. τόμ. σελ. 236. μὲ πομπῶδες καὶ ἐγωϊστικὸν ὕψος λέγει.

» Π ρ ο δ ο σία τοῦ Ὀδυσσεῶς ἡφειτενὴ ἐκστρατεία
 » τῶν τούρκων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα παριστά-
 » νει νεοφανῆ χαρακτῆρα ἔχει θερμὸν ὑπερασπιστὴν καὶ
 » ὀδύργον τῆς τὸν ἄλλοτε δεινὸν ἀντίπαλόν τῆς Ὀδυ-
 » σεία. (καὶ παρκατιὸν) διὰ τοῦτο ὀρκισθεὶς μυστι-

» κῶς πίστιν τῷ Σουλτάνῳ ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ τῷ δοθῇ
» ἐν καιρῷ ἡ γενικὴ ὄπλαρχία τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλά-
»δος, ὑπεκρίνετο πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὸν Ἕλληνα ἐν
» γνώσει τῶν Τούρκων, κτλ. »

Ἐρωτῶμεν τὸν Ἱστοριογράφον τοῦτον· τὸ α. β'. καὶ γ'. ἔτος τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Ανατολικὴν Ἑλλάδα ἦτις ἔκειτο ὡς κλεις τῆς ὅλης Ἑλλάδος, δι' ἧς εἰσεῖρξεν ἀγε-
ληδὸν τὰ παρὰ τοῦ Σουλτάνου πεμπόμενα Ὀθωμανικὰ
στῖφη πρὸς καταστροφὴν τῶν Ἑλλήνων, τοῖς ἐπρότεινε
τὸ στήθος του κινῶν τοὺς Ἕλληνας κατὰ τοῦ κοινοῦ
ἐχθροῦ, καὶ ματαιῶνων τὸν λυσσῶδη σκοπὸν αὐτῶν, καὶ
ἐπαγιώθη οὕτως ὁ ἀγὼν, ὃν διαδοχικῶς ἀνέλαβον ἀκο-
λούθως οἱ μεταγεναιότεροι στρατηγοὶ καὶ ἠκολούθησαν
τὸ στάδιον αὐτοῦ, ὅπερ δὲν κατεπνίγη εἰς τὰς ἀρχὰς
τῆς νηπιότητός του; Ὁ ΟΔΥΣΣΕΥΣ· τοὺς λόγους τού-
τους ἐθέσαμεν ἀνωτέρω εἰς τὸ πρὸς τὸν Ἥλιον ἄρ-
θρον μας. Ἡ Ποῖος ἀνεχαίτισε τὸν προσκυνισμὸν τοῦ ἀπηυ-
δημένου λαοῦ εἰς τοὺς Τούρκους καὶ τὸν ἐπρότρεψε
οὐδεμίαν ἄλλην ἐλπίδα νὰ ἔχη διὰ τὴν ἐλευθερίαν του,
εἰμὴ ἀπὸ τὰ ὄπλα του; Ὁ ΟΔΥΣΣΕΥΣ· καὶ ταῦτα ἐκ-
θέσαμεν ἀνωτέρω ἐπίσης πρὸς τὸν Ἥλιον ζ'. ἄρθρον μας.
Ἡ Ποῖος ἀπέκλεισε τὸν Δράμαλη Πασιᾶν εἰς τὸν Μωρέαν

ἀπὸ τὴν Μ. Στερρὸν καὶ δὲν ἠδυνήθη οὗτος; νὰ λάβῃ
βοηθείας καὶ ἐφθάρη κατακράτος εἰς τὴν Κόρινθον; ὁ
ΟΔΥΣΣΕΥΣ· καὶ τὰ γεγονότα ταῦτα ἀνωτέρω εἶπομεν
ἐν τῷ πρὸς τὸν Ἥλιον ἕκτῳ ἄρθρῳ μας. Ποῖος ἔδρα-
7 μεν ἐσπευσμένως ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν εἰς τὴν Δυτικὴν
Ἑλλάδα ἐν καιρῷ χειμῶνος (Δεκέμβριος) νὰ λύσῃ τὴν
στενὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου παρὰ τοῦ Ὁμήρ-
Βριόνη, ὅστις τὴν ἐπέλευσιν τοῦ Ὀδυσσεῶς ἔφυγε νυκτὸς
καὶ διὰ νὰ σωθῆ εἰς τὴν Ἠπειρὸν, διέβη τὸν πλημυ-
ροῦντα Ἀχελῶον ποταμὸν, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπνίγη-
σαν 2,000 Τούρκων; Ὁ ΟΔΥΣΣΕΥΣ. Ἴδε καὶ τὰ γε-
γονότα ταῦτα εἰς τὸ πρὸς τὸν Ἥλιον ἀνωτέρω ἢ. ἄρθρον.

Ὡς πρὸς τὰ γιγαντιαῖα ταῦτα κατορθώματα τοῦ Ὀ-
δυσσεῶς, τὸ ὁμολογεῖ καὶ ὁ Κ. Τρικούπης μὲ πικρίαν
ὅμως, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐξιστορεῖ ὡς εἶναι. (λέγει· ἔχει τὸν
ἄλλοτε δεινὸν ἀντίπαλόν της τὸ Ὀδυσσεῖα) ἡμεῖς ἰδοῦ
ὅπου ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Τρικούπη διὰ τὰ
ἄξια λόγου ἔργα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἀλλ' αὐτὸς ποίας ἀπο-
δείξεις φέρει ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ὠρίσθη πίστιν τῷ Σουλ-
τάνῳ; μὲ ἐμπαθεῖς καὶ ὑποθετικὰς φράσεις;

Ὁ τόσον μετριόφρων καὶ μὲ ἠθικὴν Κ. Τρικούπης ἐσκο-
τίσθη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς χαμερπείας του καὶ ἐξεφράσθη

τόσον θαναύσως καὶ μὲ πικρίαν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς ἄνευ ἀποδείξεων, ὥστε, παρεξέτραπη ἀπὸ τὴν θέσιν του, εἰς ἣν διατελεῖ εἷς εὐγενὴς καὶ ἀμερόληπτος ἱστοριογράφος· ἂν ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε δώσει ὄρκον πίστεως τῷ Σουλτάνῳ, (ὡς λέγει) ἦτον δυνατόν νὰ ἐπιφέρῃ κατ' αὐτοῦ τόσας καταστρεπτικὰς ἀποτυχίας; ἡμεῖς συνηγωνίσθημεν καὶ συνεπράξαμεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ πρῶτα τέσσαρα ἔτη ἀγῶνος, καὶ εἴχομεν τόσον νοῦν διὰ νὰ σπουδάσωμεν τὰ μυστήρια τῶν φρονημάτων αὐτοῦ, καὶ πολλάκις μᾶς ἐσυμβουλεύετο εἰς τὰ πολεμικὰ ἐπιχειρήματά του, ἀλλὰ δὲν ἀνεκαλύψαμεν εἰς αὐτὸν ἄλλο τι, εἰμὴ θερμὸν ζῆλον πατριωτισμοῦ καὶ ἐπιθυμίαν νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίς ἀπὸ τὴν δουλείαν, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τινὰ ἐξωτερικὴν δύναμιν, νὰ ὑπερετῇ καὶ αὐτήν.

Διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν πολύμοχθον καὶ μεγαλοπρεπῆ ἱστορίαν του ὁ Κ. Τρικούπης μὲ τοιαύτας θαναυσολογίας, ἰδοὺ ἀπὸ ποῖον αἶσθημα ἐκινήθη, εἰς δὲ ὑπεκρύπτετο αὐτοῦ, μέγα συμφέρον. Οἱ εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εὐρισκόμενοι ὁμογενεῖς ἡμῶν, συνέδραμον παντοσιδῶς τὸ ἔθνος ἅμα ἤρχισεν ὁ ἀγὼν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Α. Μυροκορδάτος ὄθεν, προθέμενος νὰ λάβῃ μέρος καὶ οὗτος εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ διελθὼν ἐκεῖθεν, ἔλαβε βοηθήματά

τινα παρὰ τῶν ὁμογενῶν νὰ φέρη εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅστις
κατὰ πρῶτον, εἰς Μεσολόγγι εἰσέβη ἔχων λογιωτάτους
τινὰς εἰς τὴν συνοδίαν του· διανοημένου δὲ νὰ καθέξη
θέσιν σημαντικὴν, ἤρχισαν νὰ διαδίδουν οἱ περὶ αὐτὸν
εἰς τὸν λαὸν ὅτι, ἦλθεν ὁ πρίγκιψ Μαυροκορδάτος ἐξ οὗ
πρέπει νὰ ἐλπίζη πολὺ τὸ ἔθνος. Ἄφου δὲ ὀλίγον κατ'
ὀλίγον ἤρχισε νὰ στερεοῦται ἡ φωνὴ «πρίγκιψ Μεσολογ-
γίου, ὁ Μαυροκορδάτος εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνθρώπων»
συνέταξε ἔγγραφο, εἰς ὃ ὑπέγραψαν τινὲς κοῦφοι τοῦ
τόπου ἀναγνωρίζοντες αὐτὸν ὡς τοιοῦτον ἐπὶ ὑποσχέ-
σει μεγάλων ὠφελειῶν διὰ τὸ μέλλον διὰ νὰ στερεωθῇ
δὲ ἐδραιώτερα ἢ τιτλοφορία αὕτη, ἐπειδὴ τινὲς ἰσχυροὶ
καὶ νοήμονες ἦσαν ἐναντίοι εἰς τὴν καινοτομίαν ταύτην,
θεβαίως ἔπρεπε νὰ ἐνισχύτῃ τοῦς ὑπογράφαντας αὐτὸν
πρίγκιπα καὶ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ εὐρισκομένου
εἰς ἀμφιβολίας λαοῦ, καὶ μὲ συγγενικὸν δεσμὸν τοῦ τό-
που, ὥστε, ἐπαυξανομένου τοῦ συγγενικοῦ πληθυσμοῦ
τῆς μερίδος του, νὰ προχωρήσῃ καὶ περαιτέρω εἰς τὸν τῆς
Ἠγεμονίας σκοπὸν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ πρόσ-
χημα τῆς προεδρίας τῆς Γυρουσίας· προσφέρει λοιπὸν
τὴν ἀδελφὴν του Κατήγκω εἰς γάμον μὲ τὸν Μεσολογ-
γίτην Σπυρίδωνα Τρικούπην καὶ ἐντεῦθεν, ἀπέκτησε ὁ

Μαυροκορδάτος ικανὰ ὑποστηρίγματα διὰ τὸν σκοπὸν ἀπὸ τὴν πολυμελῆ οἰκογένειαν τοῦ Κ. Τρικούπη· ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὸ μέτρον ὅπερ ἔλαβε τὸ ἔθνος νὰ καταργήσῃ τοιαῦτα ὄνειροπολήματα τιτλοφοριῶν, ἐματαίωσαν καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ Τρικούπη, οἵτινες ἀπὸ τοῦδε ἠλλαζαν πορείαν τῆς πολιτικῆς των καὶ ἐμισθώθησαν ὑπὸ ξένην ἄλλην πολιτικὴν νὰ ὑπηρετήσουν· εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καθ' ὃν ἐνεργούσε εἰς τὴν Δυτικὴν ταῦτα ὁ Μαυροκορδάτος, διενεώθη καὶ ὁ Θ. Νέγρης ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προεδρίας τοῦ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα Ἀρείου Πάγου νὰ λάβῃ τὴν ὑπεροχὴν εἰς τὸ τμήμα τοῦτο· ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῷ κατώρθωσε νὰ συνέλθῃ τοπικὴ σύνοδος εἰς Ἄμφισσαν, παραινῶν καὶ ὑποκινῶν αὐτὴν ὅτι μέγα συμφέρον ἦθελε ἔχῃ ἡ Πατρίς ἂν ἤθελον ἀναθέσῃ εἰς αὐτὸν οἱ ἀνατολικοελλαδίται τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα· ὁ Κύριος Τρικούπης εἰς τινὰς περικοπὰς τῆς ἱστορίας του ἀντὶφέρει περὶ τοῦ ὑπόβουλου πνεύματος τοῦ Νέγρη περὶ δὲ τοῦ πρίγκιπος γυναικαδέλφου του δὲν λέγει μῆτε γοῦ. Ὁ Ὀδυσσεὺς οὖν θεβαιωθείς ὅλα ταῦτα, ἐκπύρηνθη ἐναντίως καὶ εἰς τοὺς δύο νέους ἡγεμόνας τούτους, οὓς μεμφόμενος ἔλεγεν, « διὰ νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν Ἑλλάδα

189
» ἀπὸ τοὺς τούρκους καὶ νὰ ὑποδουλώσωμεν αὐτὴν εἰς
» τοὺς δύο ἐπιβούλους τούτους Φαναριώτας, τοῦτο δὲν
» γίνεται,» ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐσχηματίσθη ἰσχυρὰ καὶ
καταστρεπτικὴ ἀντιπυλί-ευσις κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς, μεθ'
ἧς ἔλαβεν καὶ ὁ Κ. Τρικούπης ἐνεργητικὸν μέρος κατ'
αὐτοῦ, μέχρις ὅτου ἐδολοφόνησαν αὐτὸν τὸ 1824 διὰ
χειρὸς τοῦ Ἰω. Γούρα· ἀλλ' ὁ Τρικούπης δὲν ἐπαρκέσθη
εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ διὰ νὰ
δικαιολογήσῃ τὴν διαγωγὴν τῶν δολοφόνων, καταστρέ-
φει αὐτὴν καὶ διὰ ψευδῶν φράσεων τῆς ἱστορίας του.

Εἰς τὴν ἰδίαν περικοπὴν καὶ σελ. λέγει ὁ Τρικούπης.
α Ἐστερήθη τὸ φρούριον τῶν Ἀθηνῶν (ὁ Ὀδυσσεύς,) τὸ
» ὁποῖον ἀφῆρπασεν ὁ οἰκεῖός του Γούρας· δὲν εὐδο-
» κίμησαν τὰ πολεμικὰ σχέδιά του ἐπὶ τῆς Εὐβοίαις ἢ
» που ἤλπιζε νὰ ἡγεμονεύσῃ· δὲν ἐμισθοδοτοῦντο ἀπὸ
» τινος κειροῦ οἱ ὑπ' αὐτὸν ὡς ὑπ' ἄλλους ὀπλαρχηγούς
» στρατιῶται· δὲν ἐκλήθη ὡς οἱ ἄλλοι κατὰ τῶν ἀν-
» ταρτῶν, διότι ἡ Κυβέρνησις τὸν ὑπωπτεύετο ὡς συ-
» νένοχον. Ἴδου οἱ λόγοι δι' οὓς ἐμελέτησε νὰ προδώ-
» σῃ τὴν μὴ πταίσαταν πατρίδα του.»

Τὰ τέσσαρα ἀνωτέρω αἰτία ἅτινα δημηγορεῖ ὡς ὁ
δημόσιος κατηγορὸς ἐκ τοῦ βήματος ὁ Κ. Τρικούπης μεθ

πικρίαν καταδικάζων τὸν Ὀδυσσεύ, ἄριστα δικαιώνει αὐτὸν πρὸς ἀθώωσίν του ἢ διαφορὰ δὲ εἶναι ὅτι οὗτος ὀμιλεῖ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν, ἡμεῖς δὲ γνωρίζοντες τὰ καθέ-
καττα, ἀναλύομεν αὐτὰ ἐν πρὸς ἐν εἰς γινῶσιν τοῦ κοι-
νοῦ, καὶ πρὸς περιστολὴν τοῦ συγγραφέως.

Αον. Ἐστερήθη. Ἐπὶ τῆς κρίσιμου περιστάσεως τοῦ
1822 καθ' ἃ ἦτο τὸ ἔθνος εἰς ἀμηχανίαν, παραλαμβάνει
ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ φρούριον ἀπὸ τοῦς Ἀθηναίους, ἐπισκευάζει
αὐτὸ, ὀπλίξει, καὶ ἐφοδιάζει μὲ τροφὰς διὰ 4 ἔτη καὶ
ἀσφαλίζει αὐτὸ μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ παρακειμένου
πρὸ αἰῶνων φρέατος κεκαλυμμένου ἐκ κλεψύδρας (ὡς
εἴπομεν,) διὰ ἐνδεχομένην πολιορκίαν. εἶτα δὲ ἀφίνει ἕνα
τῶν ἀξιωματικῶν του φρούραρχον (τὸν Ἰω. Γούραν.)
αὐτὸς δὲ παραλαβὼν τοὺς στρατοὺς του, ἀπῆλθεν εἰς τὴν
Βοιωτίαν καὶ ἀλλαγῶν νὰ προλάβῃ καὶ ἀποκρούσῃ τὰς
ἐπιδρομὰς τῶν τούρκων ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ὅθεν εὗρε
κχιρὸν ἢ σπεῖρα τοῦ Τρικούπη διευθυνομένη παρὰ τοῦ
Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέτη, αἵτινες, προθέμενοι νὰ ἀ-
δυνατίσουν καὶ καταστρέψουν αὐτὸν, μεταχειρίσθησαν
ὄργανον τὸν γυναικάδελφον τοῦ Γούρα Α. Λιδορίκην ἀ-
ποθανόντα Γερουσιαστὴν, καὶ διέφθειραν αὐτὸν νὰ ἀπο-
στατήσῃ ἀπὸ τὸν εὐεργέτην καὶ ἀρχηγόν του Ὀδυσσεύ.

Handwritten:
αὐτὸν
77 α

ἐπὶ ὑποσχέσει, νὰ γίνῃ ὁ Γουῆρας γενικὸς κυβερνήτης τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ ἐγένετο.

Βον. Δὲν εὐδοκίμησαν. Ὑποδουλωθεῖσα ὀλοσχερῶς ἡ Εὐβοία τὸ 1823 καὶ μὴ ὑποφέροντες οἱ Εὐβοεῖς τὸν ἀφόρητον ζυγὸν τῶν τούρκων, ἐστάλη τριμελής ἐπιτροπὴ παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐπρότεινε νὰ πέμψῃ αὐτὴ πλοῖα, καὶ ἐμπείρους στρατηγούς, νὰ ἐπαναστατήσουν καὶ οὗτοι ἐκ δευτέρου ἅμα πολιορκηθῇ ἡ Χαλκίς ἐπὶ ὑποσχέσει ὅτι ἀναδέχονται τὰ ἔξοδα τῆς ἐκστρατείας νὰ κάμουν ἀπὸ τὰς προσόδους τοῦ τόπου· ἡ δὲ Κυβέρνησις Εὐρισκομένη τότε εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἀπεποιήθη τὴν πρότασιν· ἡ ἐπιτροπὴ δὲ ἐπιμένοντα εἰς τὸ ἔργον τῆς, προσῆλθεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ ἀνέφερε πρὸς αὐτὸν τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο· οὗτος δὲ γνωρίζων ὅτι διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ ἀπῆτειτο καὶ Ναυτικὴ δύναμις, συνενοήθη μὲ τοὺς Ψαριανούς, καὶ οὕτω ἐκ συμφώνου ἐπελήφθησαν τοῦ ἔργου· μετὰ πεντάμηνον πολιορκίαν οὖν τῆς Χαλκίδος καθ' ἃν καιρὸν διαπραγματεύοντο νὰ παραδοθῇ τὸ φρούριον δι' ἄλλειψιν τροφῶν, ἐξέπλευσεν καὶ ὁ Βυζαντινὸς στόλος ἀπὸ τὸν Ἑλλάσποντον, καὶ διευθύνετο ἐσπευσμένως νὰ προλάβῃ τὸν κίνδυνον τῆς Χαλκίδος· εἰς τὴν

περίστασιν ὅθεν αὐτὴν ἐπανειλημμένως οἱ πολιορκηταὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Γ. Κουντουριώτη τὴν ἐξοδὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὸν τουρκικὸν νὰ μὴ χάσουν τὴν Χαλκίδα παραλόγως. Ἄλλ' ἡ μοχθηρὰ κυβέρνησις αὕτη ἀνάψασα τὴν δαῖδα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν διὰ νὰ ἐξομαλύνῃ τὴν ὁδὸν τῶν Αἰγυπτίων, δὲν ἐπετρέπη ἡ ἐξοδος τοῦ στόλου, ὁ δὲ ἐχθρικός δράξας τὴν εὐκαιρίαν, εἰσῆλθεν ἀπολύτως εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον, καὶ διέλυσε τὴν πολιορκίαν.

Γον. Δὲν ἐμισθοδοτοῦντο. Καθ' ὃν καιρὸν ἦλθεν ἡ πρώτη δόσις τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου καὶ εἶχεν ἀποκατασταθῆ ἡ σπεῖρα τοῦ Κ. Τρικούπη κυβέρνησις, ἤρχισε νὰ προβιβάζῃ, διορίζῃ καὶ μισθοδοτῇ τοὺς παρ' αὐτῆς σωματάρχας, τὸν δὲ Ὀδυσσεά σκοπὸν ἔχουσα νὰ ἀδυνατήσῃ καὶ καταστρέψῃ, ὡς εἴπομεν, ὄχι μόνον δὲν τοῦ ἔδωσε διορισμὸν τινα, καὶ δὲν ἐμισθοδοτοῦσε τοὺς στρατιώτάς του, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων τῆς μὲ προσθήκην μισθοῦ ἀπέσπα αὐτοὺς, καὶ τὸν ἐγύμνονεν ἀπὸ στρατιωτικὴν συνοδείαν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸν μιὰρὸν σκοπὸν τῆς. Ἐκτὸς τούτου, εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν καθήμενος ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς

τὸν οἶκον τοῦ Νικήτα ἐν Ναυπλίῳ, ἠκούσθη τουφεκισμός ἢ δὲ βολή αὐτοῦ ἐκτύπησεν εἰς τὸ κάθισμα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσεύς, πόθεν ἐξεβράγη ὁ τουφεκισμός; τοῦτο, ὁ Κ. Τρικούπης τὸ ἠξέυρει.

Δον. Δὲν ἐκλήθη. Εἰς τὸ τέταρτον τοῦτο αἴτιον, ὠλίσθησεν ὁ Κ. Τρικούπης ὡς ὁ ἀναίσθητος μέθυσος πεσὼν εἰς τὸν βόρβορον, οὐχὶ δὲ καὶ μὲ χαρακτῆρα συγγραφῆς ἀποφαίνεται εἰς τὸν κοινωνικὸν κόσμον ὡς τὸ ἀπαιτεῖ ὁ χαρακτῆρ αὐτοῦ, καὶ ὡς καυχᾶται ὅτι εἶναι μιμητὴς τοῦ συγγραφῆς Θεουκιδίδου, (ποία καὶ πόση διαφορὰ) ἐρωτῶμεν, ἀπὸ ποίους ἀνδρας ἀπαρτίζετο ἡ κυβέρνησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; ἐκ τῆς σπέρας του βέβαια, ἀπὸ δύο αὐτοχειροτονήτους γυμνοκώλους τότε, καὶ βραδιούργου Ἰω. Κωλέτην καὶ Α. Μαυροκορδάτον καὶ παρ' αὐτῶν συρόμενος τυφλοῖς ὄμμασιν ὁ ἀπλοῦς ἄνθρωπος Γ. Κουντουριώτης· καὶ ποιοὶ ἦσαν οἱ ἀντάρται, οὓς ἐμελλε νὰ κτυπήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς; ὁ Α. Ζαΐμης, Α. Λόντος, Θ. Κολοκοτρώνης Α. Δεληγιάννης Σισίνης κλπ. τοὺς ἐγείραντας τὴν ἐπανάστασιν, ἐλευθερωτὰς τῆς Πατρίδος τοὺς συναγωνιστὰς του καὶ διὰ ποῖον λόγον; κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιθυμίας βέβαια διὰ νὰ παραλύσῃ τὸ ἔθνος, καὶ ἐρχόμενον εἰς ἀμηχανίαν, νὰ προσφύγῃ ὑπὸ

την προστασίαν τῆς δυνάμεως, ἣν ὑπηρετεῖ οὗτος ψυχῆ
 τε καὶ σώματι· ἐπομένως, ἡ ἀπαρτίζουσα σπεῖρά σου
 τὴν κυβέρνησιν ἐκείνην, τετράκις ἀπεπειράθη νὰ δολο-
 φονήσῃ τὸν Ὀδυσσεά (α.) εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Χαζῆ φισ-
 φήση Αἰνήτου ἐν τῷ Εὐβοϊκῷ Κόλπῳ· β.) εἰς τὰς Θερ-
 μοπύλας διὰ τῶν Α. Νούτσου καὶ Χ. Μπαλάσκη, γ.)
 προτεφέρθησαν διὰ διακηρύξεώς της 4000 γρόσια δω-
 ρεῖν εἰς τὸν ὅστις ἤθελε φέρει εἰς αὐτοὺς τὴν κεφαλὴν
 τοῦ Ὀδυσσεως, δ.) ἐτουφεκίσθη ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ
 στρατηγοῦ Νικίτα ἐν Ναυπλίῳ, τιμωρουμένη ἀπὸ τὴν
 τύψιν τῆς συνειδήσεώς της ἡ κυβέρνησις ἐκείνη διὰ τὰς
 δολοφόνους πράξεις της τοῦ Ὀδυσσεως, εἶχε καὶ λόγους
 νὰ προσλάβῃ αὐτὸν νὰ κτυπήσῃ τοὺς παρ' αὐτῆς ἀντάρ-
 τας; οὐδεὶς ἔλφρων ἀνὴρ ἤλπιζεν εἰς τὸν Τρικούπην νὰ
 συρράψῃ εἰς τὴν ἱστορίαν του τοιαύτας ἀσυναρτήτους ἰ-
 δέας· ἀλλ' ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος μὴ ἔχων θεμελιώδη ἀνάπτυ-
 ξιν εἰς τὴν ἠθικὴν, καὶ κυριεύμενος ἀπὸ τὸ πάθος τῆς
 δοξασίας του, ἀποκαθίσταται γελοῖος εἰς τὸν κοινωνι-
 κὸν κόσμον. (λέγει) « Ἴδοὺ οἱ λόγοι δι' οὓς ἐμελέτησε
 » νὰ προδώσῃ τὴν μὴ πταίσασαν πατρίδα του. »

Καθ' ὅσον βλέπομεν τὰς διανοητικὰς δυνάμεις τοῦ
 Κ. Τρικούπη, τοῦ λείπει καὶ ἡ λογικὴ κρίσις νὰ κρίνῃ

τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων, (καὶ λέγει) ἐστερήθη τὸ φρούριον, διατί; διότι σὺ παρέφθεις τὸν Γούραν. Δὲν εὐδοκίμησαν τὰ σχέδιά του, διατί τάχα; διότι σὺ, δὲν ἐπέτρεψες τὴν ἐξαγωγήν τοῦ στόλου δὲν ἐμισθοδοτοῦντο οἱ στρατιῶταί του, διατί καὶ τοῦτο; διότι σὺ, εἶχες τὸ ταμεῖον καὶ δὲν τοῦ ἔδιδες χρήματα δὲν ἐκλήθη κατὰ τῶν ἀνταρτῶν διότι ἡ κυβέρνησις τὸν ὑπωπτεύετο ναί; καὶ διατί τὸν ὑπωπτεύετο; δὲν μᾶς τὸ λέγει ὁ Τρικούπης, τὸ ἀποσιωπᾶ, διατί τάχα; διότι ἔτζι θέλει ἡμεῖς ὅμως ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω τοὺς λόγους τὸ διατί καὶ ἐνῶ ὁ Κ. Τρικούπης προσπαθεῖ μὲ τοὺς λόγους τούτους νὰ ἐνοχοποιήσῃ τὸν Ὀδυσσεᾶ, διὰ τῆς ἐλλείψεως τῆς λογικότητός του, ὀλοσχερῶς τὸν ἀθῶνεί.

Μετὰ τοσαύτας πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐντὸς κινδύνου, κατὰ μέτωπον ἔχων τοὺς τούρκους, ἐκ τῶν νώτων δὲ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Τρικούπη δὲν ἐπτοήθη ἀλλὰ ἔλεπων τὴν ἀνάγκην τῆς πατρίδος καὶ τὸ 1824, καθ' ὃ ἐπῆλθον τουρκικὰ σώματα κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἐξεστράτευσεν καὶ οὗτος κατὰ τῶν τουρκῶν, ἄνευ διορισμοῦ τινός παρὰ τῆς ἐχθρᾶς αὐτοῦ κυβερνήσεως, καὶ ἄνευ μισθοδοτήσεως τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, ὕπερ εὐποροῦσε τότε ἀπὸ

τὸ δάνειον, καθὼς ἐμισθοδοτοῦντο τὰ λοιπὰ σώματα· ἀλλὰ διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θέσεώς του καὶ νὰ μὴν ἀπογυμνωθῇ ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν συνοδίαν του, διετήρει αὐτὴν διὰ ἰδίας του δαπάνης· πρὸς δὲ ὁ λαὸς τῶν ἐπαρχιῶν περισσότερον ἐλπίζων ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεῆ παρὰ ἀπὸ τὴν ἐπίβουλον κυβέρνησιν, τὸν συνέδραμε ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀπὸ τροφᾶς, καθόσον ἐμάχετο μὲ τὴν αὐτὴν δραστηριότητα κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ ὡς καὶ πρότερον· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διώρισε ἡ κυβέρνησις αὐτὴ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα γενικὸν ἐπιθεωρητὴν καὶ μισθοδότην τῶν στρατευμάτων τὸν Κύριον Ἰω. Μελαῶν. Βλέπων οὖν οὗτος ἰδίῳις ὄμμασι τὸν δραστήριον ἀγῶνα τοῦ Ὀδυσσεῆ μετὰ τῶν τούρκων, ἐλυπεῖτο πῶς δὲν ἐμισθοδοτεῖτο τὸ σῶμά του, ἐν ᾧ ἐφαίνετο ὁ μαχιμώτερος τῶν ἄλλων στρατηγῶν· κινούμενος ὅθεν ἀπὸ αἰσθημα πατριωτισμοῦ, ἔδωκεν αὐτοῦ 25,000 γρόσια ἄνευ διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως φρονῶν ὅτι πατριωτικὸν ἔργον ποιεῖ καὶ δίκαιον· ἀλλ' ἅμα ἔμαθεν ἡ Κυβέρνησις τοῦτο, τῆς μὲν 25,000 γρόσια ἀνέθεσε εἰς βᾶρος τοῦ Μελαῶ αὐτὸν δὲ διέταξε αὐστηρὰ ὅτι θέλει τιμωρηθῆ ἂν καὶ αὐθις πράξῃ τοῦτο· ὡς νεωστὶ τότε ἐλθὼν αὗτος ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀγνοοῦσε τὴν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῆ

ἐπιβουλὴν τῶν ἀτόμων τῆς κυβερνήσεως ἔσπευσε λοι-
πὸν νὰ κοινοποιήσῃ τὸ διάταγμα εἰς τὸν Ὀδυσσεύα εἰ-
πὼν· «λυποῦμαι στρατηγέ μου διότι ἐλέπω ὅτι εὕρισκε-
» σθε εἰς δεινὴν θέσιν ἐν ὅτῳ διατελοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
» οὔτοι κυβέρνησις, ἦτον δὲ καλὸν νὰ λάβητε ἐν σωτη-
» ριῶδες μέτρον, μέχρις ὅτου ἀλλάξωσι τὰ πρόσωπα
» ταῦτα τῆς κυβερνήσεως·» ὁ Ὀδυσσεύς, ἔχων ὑπόψιν
του τὴν ἡμερονύκτιον δολοφονίαν του, καὶ ἀκούσας τοὺς
λόγους τούτους παρὰ τοῦ Μελᾶ, ἔκλαυσε πικρῶς ἐλεει-
νολογῶν τὴν Πατρίδα· διὰ νὰ μὴ ζημιωθῇ δὲ οὗτος, τοῦ
ἐπέστρεψε τὰς 55,000 γρόσ. καὶ εἶπεν· «ὁ μὲν στρα-
τηγὸς τῶν Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς διὰ νὰ ἀπορύγη τὸν
θάνατον ἀπὸ τοὺς φθονερούς Ἀθηναίους, προσέφυγεν εἰς
τὸν ἀσπονδὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος τὸν Πέρσην, ὁ δὲ δι-
δάσκαλος Σωκράτης ἔπιε τὸ κώνειον διὰ τῶν ραδιοῦρ-
γων, Ἀνύτου καὶ Μελίτου· ἐλέπων τὴν πατρίδα ἀπο-
καταστημένην, ἤδη δὲ ἡ πατρίς μόλις ἤρχισε νὰ ἀνα-
πνέη ἐλεύθερον ἀέρα, ἥτις ἔχει εἰσέτι ἀνάγκην ἀνδρῶν
διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ, ὡς ἀπορύγωμεν πρὸς κειρὸν τὴν
ὄργην τῶν ραδιοῦργων Κωλέτη καὶ Μαυροκορδάτου, καὶ
ἀποσιρθῶμεν νὰ εὕρωμεν ἄσυλον εἰς τοὺς ἐχθρούς τῆς
Ἑλλάδος, καὶ μὲ τὸ μέσον τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀσφαλιζό-

μεθα, και την πατρίδα σημαντικά ἐλπίζομεν νὰ ἐκ-
δουλεύσωμεν.

Συνενοήθη λοιπὸν μετὸν Ὁμῆρ Πασσῶν Καριστινὸν
φρούραρχον Χαλκίδος, και μετέβη μετὸ 300 ἄνδρας εἰς
τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ σταθμεῦον εἰς Ταλάντι· διὰ νὰ
ἐνθαρρύνῃ δὲ τοὺς τούρκους, ἔγραψε και δύο ἐπιστολάς
πρὸς δύο ἐν Λαμία ἐπιστήμους τούρκους ἀναγγείλας τὴν
πράξιν του· πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ μελετωμένου σκο-
ποῦ του εἰς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος ἔδραξε τὴν περι-
στασιν διὰ τῆς ἀπάτης νὰ πράξῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν
κατώρθωσε μετὰ τῶν Ψαρικινῶν νὰ ἐκτελέσῃ ἵνα κυριεύσῃ
τὸ φρούριον Χαλκίδος, ἀντενεργήσαντες ὁ Ἄνυτος και
Μέλιτος· κολακεύσας οὖν τὸν Πασσῶν ἔπειψε τὸν ὑπα-
πιστὴν του μετὸ 50 στρατιώτας εἰς τὴν Χαλκίδα διὰ νὰ
ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν ὡς σύμμαχος δῆθεν, και εἰδυνατὸν
διὰ τῆς περιποιητικῆς πειθοῦς νὰ συμφοροῦρήτῃ και οὐ-
τως ὁμοῦ μετὸς τούρκους εἰς τὸ ἀντιφρούριον Καραμ-
παπᾶν και ἐν καταλλήλῳ νυκτὶ νὰ φονεύσῃ τοὺς συμ-
φοροῦντας τούρκους, και κυριεύσῃ αὐτὸν· ὁ ἴδιος δὲ
Ὀδυσσεὺς ἔχων σκοπιάς εἰς καταλλήλους θέσεις αἴτι-
νες ἅμα ἤθελον ἰδῶσι τετελεσμένην τὴν πράξιν διὰ ση-
μείου τριῶν φανῶν, νὰ δράμῃ ἔξωθεν μετὸν συνοδίαν

του και να σρέψη τὰ πυροβόλα τοῦ ἀντιφρουρίου πρὸς τὴν Χαλκίδα, ἣτις βεβαίως δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθέξη οὔτε 24 ὥρας· ἀλλ' ὁ Ὅμηρ Πασιᾶς ὡς ἄνθρωπος ἀγχινοὺς ὑποπτευόμενος ὅλα ταῦτα, δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ὑπασπιστὴν νὰ συμφρουρήτῃ· ὅστις ἀποτυχὼν τοῦ σκοποῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὡς ἐκ τοῦ τεχνάσματος ὅθεν τούτου διεδόθη ψιθυρισμὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑποπτος γενόμενος ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τοῖς τούρκοις, ἀπεσπάσθη νυκτὸς ἀπὸ αὐτοὺς μηδένα ἀνθρώπον ἀπολέσας, καὶ μεταβάς εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ οἰκείου του Γοῦρα ἐνώθη πάλιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων γενόμενος μυριάκις ἐχθρὸς κατὰ τῶν τούρκων, μεθ' οὗ εἶχε συνενοηθῆ προηγουμένως, καὶ ὅλα ταῦτα ἦσαν ἐν γνώσει τοῦ Γοῦρα.

Ὁ συγγραφεὺς Σ. Τρικούπης πιστὸς συνήγορος τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέτη, διὰ νὰ ὑποστηρίξη τὴν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς κατηγορίαν του, παντάπασι δὲν ἀναφέρει εἰς τὴν ἱστορίαν του τὰ ἱστορικὰ ταῦτα γεγονότα· εἶναι λοιπὸν ἀληθὴς ἱστοριογράφος; ἢ κρίνη τὸ κοινόν· ἀλλὰ μὲ μασσημένας λέξεις ἐνοχοποιεῖ αὐτὸν περιορίζων τὸ πᾶν εἰς τινὰς ἀκροβολισμοὺς ἀπὸ ὀλίγου ἀνθρώπου εἰς τὸ μοναστήρι τοῦ Προφήτου Ἡλίου· καὶ

τίς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος κατὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτίθεται
ἐχθρική δύναμις καὶ δὲν ὑπερασπίζεται τὴν θέσιν του ;
ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτουφεκίσθη ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ στρατη-
γοῦ Νικήτα ἀπὸ τὴν αἰμοβόρον ταύτην κυβέρνησιν, καὶ
ἐνταῦθα δράξασα τὴν περίστασιν, αὕτη θὰ τὸν ἀφήσῃ ;
ὁ Νικήτας λαβὼν τὴν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσεὺς
πεσοῦσαν βολὴν ἔδραμε πρὸς τὸ νομοστελεστικὸν
σῶμα ζητῶν ἱκανοποίησιν, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς τί ἤκουσεν ;
« πῆγαινε, Νικήτα εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ τοῦτο ἔργον
» ἐδικόν σου δὲν εἶναι.» (λέγει ὠρκίσθη πίστιν τῷ
Σουλτάνῳ) ποῖαν κολοσσαίαν δύναμιν ὠδήγησε τοῦ
Σουλτάνου κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τί ἐπρόδοσε ; δὲν
μᾶς λέγει, ἐπειδὴ δὲν ἔχει τί νὰ εἴπῃ. Σωματάρχαι τινὲς
τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Τριχωνίας ἐφάνησαν μὲν προδόται
ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὠδήγησαν τὸν Ὅμηρ Πασιὰ Βριόνη,
καὶ ἐπολιορκήσαν τὸ Μεσολόγγι· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τί ἐ-
πραξῆς ; διέλυσε τὴν πολιορκίαν Μεσολογγίου καὶ κα-
τέπνιξε τοὺς πολιορκητὰς τούρκους εἰς τὸν πλημυροῦντα
Ἀχελῷον ποταμὸν· ὁ συνεταιρὸς σου Τάτζης Μαγκίνας
ἔγινε προδότης, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὠδήγησε 2,200
τούρκους μὲ τὸν Μουσταμπέη κατὰ τῆς πατρίδος, θν
ἔκαμεν ὁ Μέλιτος Γερουσιαστὴν ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας

του, ἀλλ' Ὀδυσσεύς, τί ἔπραξεν; ἀπεπειράθη νὰ κυριεύσῃ τὴν Χαλκίδα.

Ὁ διαβόητος στρατάρχης τῶν Ἀθηνῶν Θεμιστοκλῆς, εἶχε καὶ οὗτος ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν ἄσπονδον ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος Ξέρξην, καὶ διὰ νὰ φέρῃ τοὺς Πέρσας εἰς ἀποτυχίαν, ἔγραψε αὐτοῦ ἐπιστολὴν νὰ καταθλίψῃ τὰς Ἑλληνικὰς δυνάμεις εἰς τὸ στενὸν τῆς Σχλαμῖνος, οὕτω καὶ ἐπέτυχεν. Προδοσία εἶναι αὕτη; ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἡπειρον ἀπὸ τὸ βᾶρος τῶν Περσῶν, ἔγραψεν πάλιν πρὸς τὸν Ξέρξην ὅτι οἱ Ἕλληνες σκοπὸν ἔχουν νὰ λύσουν τὴν γέφυραν τοῦ Ἐλσπόντου, ὅστις ἐπέτυχε καὶ εἰς τοῦτο. "Ἄς μᾶς εἰπῇ ὁ Κ. Τρικούπης, προδοσία εἶναι αὕτη; ἐπὶ τέλους δὲ ἀπὸ τὸ ἐπίβουλον καὶ δολοφόνον πνεῦμα τοῦ ὁμοίου Κωλέτη καὶ Μαυροκορδάτου, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς διὰ νὰ σωθῇ, κατέφυγε εἰς τοὺς Πέρσας, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἐπίσης διὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς δύο ὀλετῆρας, κατέφυγε εἰς τοὺς τούρκους ταῦτοχρόνως δὲ νὰ προσποκτήσῃ ἢ Ἑλλάς καὶ τὴν Χαλκίδα. Ἄλλ' ὁ μὲν ἔγινε θῦμα ἀπὸ τοὺς Πέρσας, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ πολεμήσῃ τὴν Ἑλλάδα, ὁ δὲ ἐπίσης ἔγινε θῦμα ἀπὸ τὴν σπεῖραν τοῦ Τρικούπης, διότι ἐθεμελίωσε τὰς βάσεις τῆς ἐλευθερίας;

τῆς Ἑλλάδος. Ὁ μὲν Ἄνυτος ἔγινε ὑπόγειος καὶ ἔ-
παυσε τὴν καταδρομὴν τοῦ Ὀδυσσέως, ὁ δὲ Μέλιτος,
ἀποτυχὼν εἰς ἓνα σκοπὸν δι' ὃν κατετάραξε τὸν Ἑλ-
ληνικὸν ὀρίζοντα ἀπὸ τοῦ 1823 μέχρι τοῦ 1848 ἔ-
τους, ἀπεσύρθη, καὶ τὸν τρέφει τὴν ἢ πτωχολογίᾳ,
σὺ δὲ ἀπαρνηθεὶς τὸν ἐθνισμὸν σου, καὶ τότε, καὶ τώ-
ρα, ἐξόριψες τὴν σκανδαλώδη ἱστορίαν σου ἐν τῷ μέτρῳ
τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας πρὸς τὸν ἴδιον σκοπὸν τῆς δο-
ξασίας σου διὰ τὴν κινδυνολογίαν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὃν
ἐσεβάσθη πᾶσα εὐαίσθητος ἀνθρώπινος καρδιά.

(Λέγει εἰς τὸν ἴδιον παράγραφον σελ. 237.) « Ἀπή-
» τησεν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἀθηναίων ὡς καὶ ἄλλοτε
» 15,000 γρόσ. ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὰ ἐξώδευσεν εἰς προμη-
» θειαν τῶν ἀναγκαίων τοῦ φρουρίου (παρακατιῶν.) καὶ
» ἠπήτησεν τὴν καύσην τῆς ἐλαίας καὶ τὰ σπαρτὰ τῶν
» Ἀθηναίων ἂν δὲν εἰσηκούετο κτλ. »

Εἰς πᾶσαν περίοδον καὶ εἰς κάθε στίχον τῆς ἱστορίας
τοῦ ὁ Τρικουπῆς ἀπορῶντα περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ἔγραψεν
μὲ ἰσοβόλον κάλαμον· εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς
παραλαβὼν τὸ φρούριον παρὰ τῶν Ἀθηναίων, ἐπεσκεύ-
αστε, ὤπλιτε, καὶ ἐξωλίασε μὲ τροφὰς μὲ σπουδὴν διὰ
ἐνδεχομένην πολιορκίαν· καὶ πότε ἔπραξε ταῦτα ; καὶ ὃν

καιρὸν διήρχετο ὁ Δραμάκην-Πασιᾶς τὴν Βοιωτίαν μὲ
 κολοσσαίαν δύναμιν ἐν τῇ ἀκμῇ τῶν δυνάμεών του, καὶ
 εἰσήρχετο εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ κατοπιν αὐτοῦ ὁ
 Μεχμέτ Ρουσίτ-Πασιᾶς μὲ ἕτερον σῶμα τούρκων, ὥστε
 ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν ἐπροσδοκᾶτο ἡ πολιορκία τῶν
 Ἀθηνῶν ἄς ἴδωμεν τῶρα καὶ διὰ ποίων χρηματικῶν
 μεσῶν ἐφωδιάσθη τὸ φρούριον καὶ ἀπεκατέστη Μάχιμον·
 ἡ κυβέρνησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (τὸ 1822.) πάσχουσα
 ἀπὸ Δραμαλιτίν ἀνέπνεε τὸν ἀέρα τῆς εἰς τὰ ὄρη καὶ
 δὲν εἶχε μῆτε λεπτόν, οὔτε γραφεῖον. Οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ
 τὴν παράδασιν τῆς συνθήκης αὐτῶν ἐσφαζαν τοὺς Ἀθη-
 ναίους τούρκους σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, τὰ δὲ πολύτιμα
 πλούτη αὐτῶν συναζξαντες, ἀπέθεσαν καὶ ἐσφράγισαν εἰς
 ἀποθήκας, μὴ συμβιβαζόμενοι δὲ νὰ τὰ μοιρασθῶσι, ἐ-
 προκάλεσαν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὴν δια-
 νομήν, ὅστις ἐλέπων ἀφ' ἐνός τὴν ἀνέχειαν τῆς κυβερνή-
 σεως, ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀπαρατεκνύασον τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον
 εἰς ἐνδεχομένην πολιορκίαν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ πλέον
 τῶν δέκα ἡμερῶν, ἐπρότρεψε τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐκποιή-
 σουν αὐτὰ ἐπὶ δημοπρασίᾳ καὶ οὕτω μὲ τὸ χρηματικόν
 τοῦτο, ἀπεκατέστη τὸ φρούριον μάχιμον· ἀλλ' ἐπειδὴ
 εἶχεν εἰσέτι ἔλλειψιν τινα ἀπὸ σίτου, τὰ δὲ χρήματα

τῶν λαφύρων ἐξητλήθησαν, ἅπαντες ἦσαν εἰς ἀπορίαν πῶς νὰ ἀναπληρώσουν καὶ τὸ κενὸν τοῦτο. Ἐπὶ τῆς σκέψεως οὖν ταύτης τυχαίως κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰσέπλευσεν ἐν Πειραιεῖ ἐμπορικὸν πλοῖον (γολέτα) μὲ σῆτον τὸν ὅποιον ἀγοράσαντες διὰ 15000 γρόσια, μετέφερον αὐτὸν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ φρουρίου ἢ ἐφορία τῶν Ἀθηνῶν οὖν μὴ θέλουσα νὰ καταθλίψῃ μὲ νέον φόρον τὸν λαὸν τῆς πρὸς ἀπότισιν τοῦ σίτου, ἐν ᾧ οὗτος ἐστερήθη πρὸ μικροῦ τὸ κέρδος τῶν λαφύρων, παρεκάλεσε τὸν Ὀδυσσεά καὶ τῆς ἐδάνεισε 15000 γρ. δοῦσα ὁμόλογον αὐτῷ ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ ἐξοφλήσουν τὸ δάνειον ἀπὸ τὰς προσόδους τῶν τουρκικῶν κτημάτων τοῦ προτεχοῦς ἔτους ἐξ ὧν, οὐδένα λογαριασμὸν ἔδιδεν τῆς κυβερνήσεως· ἀλλ' ἀντὶ ἐνὸς ἔτους παρήλθον τρία ἔτη καὶ τὰ μὲν τουρκικὰ εἰσοδήματα ἐνέμοντο οἱ Ἀθηναῖοι, τὸ δὲ ὁμόλογον ὅπερ ἔδοταν τοῦ Ὀδυσσεῶς μένει ἀνεξόφλητον μέχρι τῆς σήμερον· αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, Κ. Τρικούπη, ὅχι ὡς ἐφράζεται (ἐπὶ λόγῳ προμηθείας.) Ὅτι δὲ ἠπειλήσε τοὺς Ἀθηναίους νὰ καύσῃ τὰ σπαρτὰ καὶ τοὺς ἑλαιῶνας αὐτῶν, τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ ἔπραξε καὶ τὸ ἔργον; ὅχι, σὺ (λέγεις) ἔπραξε ζημίαν τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ ποίαν; ἀποσιωπᾷς, ἐπειδὴ δὲν ἔχεις τι νὰ εἰπῆς.

(Εἰς τὸ ἴδιον κεφ. σελ. λέγεις.) Ὑποπτος « ὁ Ὀδυσ-
» σεύς ὡς οὐδείς ἄλλος ἐφρόντισεν ἐν ᾧ ἐξουσίασε τὸ
» φρούριον τῶν Ἀθηναίων περί τινος ἀσφαλτοῦς καταφυγίου
» ἐν καιρῷ ἀνάγκης, καὶ ἐξελέξατο τὸ ἐπὶ τοῦ Παρνασσ-
» σου κορύκιον. »

Ὁ Κ. Τρικούπης ἐνῶ ἀναπτύσσει τὴν κατὰ τοῦ Ὀδυσ-
σέως κατηγορίαν του μὲ ψευθεῖς φράσεις, καὶ μὴ ἔχων
ἀποδεδειγμένην ὕλην κατηγορίας, προσφεύγει καὶ εἰς γε-
λοιώδη ἐπιχειρήματα καὶ μεμψιμοιρίας διὰ νὰ ἀποκα-
ταστήσῃ αὐτὸν ἐπαχθῆ εἰς τὸ κοινόν, (ὅτι ἔχων τὸ
φρούριον ἐξελέξατο καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ κορύκιον,
ἐν καιρῷ ἀνάγκης) διὰ νὰ κοσμήσῃ δὲ τὴν ἱστορίαν του
καὶ μὲ ἐπισήμων ἀνδρῶν φράσεις πρὸς περιφρόνησιν τοῦ
Ὀδυσσεύς, ἀναφέρει εἰς τὴν ὑποσημείωσίν του (α) καὶ
τινας λέξεις τοῦ Πausανίου. « τὸ δὲ Ἄντρον τὸ κορύκιον
» μεγέθει τε ὑπερβάλλει τὰ εἰρημένα, (καὶ) ἀπὸ δὲ τοῦ
» κορυκίου χαλεπὸν ἦδη καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ πρὸς τὰ ἄ-
» κρα ἀφικέσθαι τοῦ Παρνασσοῦ . . . »

Καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ περὶ τοῦ φρουρίου τῶν Ἀθηναίων
τί ἔπραξεν ὁ Ὀδυσσεύς καὶ διὰ ποῖον λόγον, ἐξηγήθημεν
ἀνωτέρω σαφέστατα καὶ ἀπεδείξαμεν διὰ τῶν ψηλα-
φητῶν πραγμάτων τὰς παραλογίας τοῦ Κ. Τρικούπη.

(ὅτι δὲ ἐξελέξατο τὸ Ἄντρον ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ) ἄς
μὴ χλευάζῃ ἀναιδῶς αὐτὸν « χαλεπὸν ἤδη καὶ ἀνδρὶ
» εὐζώνῳ. » εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως πολ-
λὰ ἀτυχήματα ἐδοκίμασαν οἱ Ἕλληνες, διότι δὲν εἶχον
ὀργανισμένον πεζικὸν στρατὸν, πυροβολικὸν, καὶ ἰππικὸν
διὰ τὰ ἀποκρούσασθαι καὶ ἀναχαιτίζασθαι τὰ στήθη τῶν
τουρκῶν, ἀλλ' ὀχλαγωγικὸν τὰ δὲ σπήλαια, λίμναι,
νησιδία, Ἑλλ. ὄρη καὶ τὸ Ἄντρον τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ
τοιαῦτα ἄλλα καταφύγια ἔσωσαν τὸ ἔθνος· καὶ διότι
εἶχεν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ σπήλαιον ἐφωδιασμένον μὲ τροφάς,
τὸν χλευάζεις; ὦ παράλογος Τρικουπική ἀκρισία!
ἡμεῖς εἴμεθα μάρτυρες ὅτι τὸ 1823 ἀπὸ αἰφνιδίαν ἐ-
πιδρομῆν τῶν τουρκῶν ἔσωσε τὸ σπήλαιον τοῦ Ὀδυσ-
σεῦς, 4000 γυναικόπαιδα, καὶ ἂν δὲν πιστεύης, ἐρώτη-
σον τοὺς λευκότεριχας Βελιτζιώτας. Ἐκ τῶν ἀποταμιευ-
μένων τροφῶν τοῦ σπηλαίου τούτου ἐτρέφαντο στρατοί,
ἐτρέφετο λαὸς κατατρεγμένος ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν
τούρκων, ὅλα ταῦτα ὁ Κ. Τρικούπης τὰ ἡξέρει, καθὼς
γνωρίζει καὶ εἰς τὸν Μωρέαν τὰ σπήλαια πόσον λαὸν
ἔσωσαν ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν τούρκων, ἀλλὰ διατί
δὲν ἐξιστόρισε τὰ τοιαῦτα φιλανθρωπικὰ καὶ σωτήρια
ἔργα τοῦ Ὀδυσσεῦς; Πέπεισμαι δὲ ὅτι γνωρίσας ὅλος

ὁ κόσμος τὸ ἐπίβουλον καὶ παθητικὸν πνεῦμα αὐτοῦ,
ἤξεύρει ἤδη τὸ διατί, ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐνῶ εἶχε τὸ φρού-
ριον τῶν Ἀθηνῶν (ὡς λέγει,) ἐν καιρῷ ἀνάγκης, εἶχε καὶ
τὸ ἐπὶ τοῦ Παριανσοῦ Κορύκιον περὶ ὧν εἶπομεν τοὺς
λόγους διατί τὰ εἶχε, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς τρικούπης εἰς
τὰς ἀνωμαλίας τῆς ἐπαναστάσεως ποῦ εἶχε καταφύγιον
μὲ τὸν γυναικάδελφόν του; καὶ τοῦτο τὸ εἶδομεν καὶ
τὸ ἤξεύρομεν τὰ φρούρια τοῦ Ναυπλίου ἅτινα ἀπέκτη-
σαν διὰ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ὡς κορύκιον δὲ εἶχον τὴν
νῆσον Ἰδραν. «ἀπὸ δὲ τοῦ κορικίου χαλεπὸν ἤδη ἀνδρὶ
» εὐζώνῳ. »

Δολοφονία τοῦ Στρατηγοῦ

Ὀδυσσεύς.

Διὰ τὴν δόξωμεν πέρασ τῆς σκηνῆς ταύτης, ἃς ἴδωμεν καὶ πῶς ἐδολοφόνησεν ἡ σπεῖρα τοῦ Κ. Τρικούπη τὸν ἄριστον στρατηγὸν τῆς Ἑλλάδος Ὀδυσσεύς, ὃν ἀπέδειξαν τὰ πραγματικά ἔργα αὐτοῦ, ἅπερ ἐξεθέσαμεν ὅτι μὴ ὑπάρχοντος αὐτοῦ, ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις δὲν ἐπαγιοῦτο, ἀλλ' ἤθελε καταπιγῆ εἰς τὰ σπάργανά της, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ Ἑλλάς δὲν ἐλευθεροῦτο ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν δουλίαν. (λέγει ὁ Τρικούπης εἰς τὸ ἴδιον κεφ, σελ. 240.) « Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ διέμεινε μέχρι τινὸς » ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Γουῦρα ἀνενόηλος, ἐστάλη » εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος Μοναστήριον τοῦ Δομποῦ, » μετεκομίσθη ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, » ἐφυλακίσθη ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ Πύργου, ἐβασανίσθη πρὸς » ἀναγκάλυψιν τῆς περιουσίας του, καὶ τὴν νύκτα τῆς » 4 Ἰουλίου ἐπνίγη καὶ ἐρρίφθη νεκρὸς ἄνωθεν τοῦ » Πύργου, (καὶ) ἀλλ' ἐχρειάζετο ἡμιαφρονία νὰ πε- » ρικαλυφθῆ. »

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ μετάβασις τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς

Ταλάντι, καὶ τὴν ἀπόπειραν αὐτοῦ περὶ τῆς κυριεύσεως,
 τὸ ἀντιφρούριον Καράμπαπα ἦσαν ἐν γνώσει τοῦ Γούρα,
 ὅστις διετῆρει τὸ μυστήριον. α) ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμπιστευό-
 μενος τὸν Γούραν ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῷ. β.) ἂν ὁ Γούρας
 προηγουμένως εἰς τὰ δεσμὰ ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Χαλκί-
 δος παρὰ τοῦ Πασσιᾶ, ὅστις εἶχε διατάξει νὰ κρεμά-
 σουν δι' ἐν κακούργημά του ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἤρπασεν
 αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀγχόνην, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν ζώην. γ.)
 Ὁ Γούρας ἐκ τοῦ μηδενὸς διώρισε αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς
 φρούραρχον τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοινωτικὸν
 κόσμον· ἐπιστηριζόμενος οὖν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τῶν τριῶν
 τριῶν τούτων εὐεργετημάτων τοῦ Γούρα μετέβη εἰς τὸ
 στρατοπεδὸν του καὶ ἦτο ἐπὶ τινος καιροῦ ἀνενόχλητος
 (ὡς λέγει ὁ Τρικούπης,) ἀλλ' ὁ Κωλέτης καὶ ὁ Μαυ-
 ροκορδάτος μαθόντες τὸ «ἀνενόχλητος» ἐβρίαζαν· ὑποπ-
 τεύμενοι ὅθεν οἱ Κύριοι οὗτοι ἐπὶ τῆς ἀρμοδίου περι-
 στάσεως ταύτης μήπως καὶ τοὺς διαφύγει ὁ θάνατος
 τοῦ Ὀδυσσεῦς, ἐπεμψαν ταχυδρόμους ἕνα κατόπιν τοῦ
 ἄλλου πρὸς τὸν Γούραν προσκαλοῦντες αὐτὸν ἀνυπερθέ-
 τως νὰ φονεύῃ τὸν Ὀδυσσεῖα, εἰδ' ἄλλως θέλει ὑστερη-
 ρηθῆ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀττικῆς, καὶ θέλει ὑποπέσῃ εἰς
 τὴν ὀργὴν τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Γούρας εὐρέθη εἰς δεινὴν

θέσιν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὸ συνειδὸς πῶς νὰ ἐπιβάλλῃ χεῖρα εἰς τὸν εὐεργέτην του, τὸν ὁποῖον ἐκάλει πατέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐστερεῖτο τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀττικῆς μεθ' ὅλων τῶν προσόδων, καὶ προπάντων τὴν ἀρχηγίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἧς ἐμισθοδοτεῖτο ἀδράξ. Ἄλλ' αἱ ἀλλεπάλληλαι διαταγαὶ τῆς ἐπιβουλῆς κυβερνήσεως, καὶ αἱ ἰδιαίτεροι ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Γούραν, ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προτιμήσῃ τὸ συμφέρον καὶ τὴν δόξαν, καὶ νὰ γίνῃ πατροκτόνος! Εὐρῶν οὖν τὸν Ὀδυσσεὰ ἀπροφύλακτον, συνέλαβε καὶ ἀπέστειλε αὐτὸν εἰς τὸν πύργον τοῦ φρουρίου Ἀθηναίων, ὕπερ ἐπροφύλαξε ἀπὸ τοὺς τούρκους, καὶ ἐβλήθη εἰς φυλακὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανελημμένως ἐζήτησε ἐπιμόνως νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην, καὶ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ἂν ἤθελε καταδικασθῇ ὅτι ἡμάρτησεν εἰς τὴν πατρίδα. Ἄλλ' εἰς τὸν Κωλέτην καὶ Μαυροκορδάτον δὲν ἐσύμφερε τοῦτο, διότι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἤθελε ἀποδειχθῆ ἀθῶος, αὐτοὶ δὲ, ἀμαρτωλοί. Ὁ Γούρας τριάκοντα περίπου ἡμέρας ἐκράτησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ προσπαθῶν νὰ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ ἐν νὰ μὴ στερηθῆ, καὶ τὸ ἄλλο νὰ μὴ πράξῃ· ἀλλὰ τοῦ πρώτου ὑπερίσχυσαν, τοῦ ἔπεμψε διαταγὴν τοῦ ὑποφρουράρχου του Ἴω. Μαμουρῆ

νά πνίξῃ τὸν Ὀδυσσεά, οὗτος δὲ παραγρημα ἀπέστειλε τὸ πρωτοπαλήκαρόν του Παππᾶ Κώστα Τζαμάλα μὲ ἐτέρους δύο δημίους, καὶ πνίξαντες τὸν Ὀδυσσεά μέσης νυκτός ἐν τῷ πύργῳ, ἐβρίψαν τὸ πτώμα αὐτοῦ κάτω, καὶ εἶπον, ὅτι θέλων δῆθεν νὰ φύγῃ ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκρεμάσθη μὲ σχοινία ἀπὸ τὸν πύργον, καὶ κοπέντος αὐτοῦ ἔπεσε καὶ ἐσκοτώθη· καὶ ταῦτα πάντα ἐνεργήθησαν διὰ τῆς μερίμνης τοῦ ὑποφρουράρχου Κυρίου Ἰω. Μεμούρη.

Ὁ Κ. Τρικούπης λέγει ὅτι πρὸ τοῦ θανάτου του, ἐβασανίσθη πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς περιουσίας του, εἰς τοῦτο ψεύδεται· ὁ Παππακώστας Τζαμάλας ζῆ καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ὅστις θέλει νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου, ἄς τὸν ἐρωτήσῃ.

Ὁ Ὀδυσσεύς εἶχε ὡς ἐν χρήματα ἀλλὰ τὰ ἐξώδευσε ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ὡς ὁ Καραϊσκάκης, ἐμὲ τὸν ἴδιον ἔδωσε 30,000 γρόσια καὶ ἐπλήρωσα διὰ 20 βαρέλια πυρίτιδος εἰς τὰ σκαζόντα τότε Ψαρά, 15,000 γρ. δι' ἀγορὰν σίτου διὰ τὸ προύριον Ἀθηνῶν ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν· ἐμισθοδοτοῦσε τὸ σῶμά του (500 ἄνδας,) καθ' ὅν καιρὸν δὲν ἐμισθοδότει αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις, ὡς τὸ ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος Τρικούπης, διὰ μόλυβδον καὶ ἄλλα

ἐξοδα ἔκαμε πάμπολλα, ὥστε ἐφθειρε τὴν περιουσίαν του ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, ἅτινα φρονῶ ὅτι τὰ γινώσκουσι καὶ αὐτοὶ οἱ δολοφόνοι του ἐκτὸς τοῦ Τρικούπη.

Ἄλλ' ἐχρειάζετο (λέγει) ἡ μισοφονία νὰ περικαλυφθῆ, ἐνταῦθα κατὰ τὴν συνήθειάν του ὁ Κ. Τρικούπης μὲ μασημένας καὶ ἀφρημένας λέξεις πάλιν ὁμιλεῖ, καὶ δὲν μᾶς ἐξηγεῖ τὸν λόγον τῆς περικαλύψεως. Οἱ κανόνες τοῦ ἀληθοῦς ἱστοριογράφου τὸν ὑπαγορεύουν ὥστε νὰ μὴ ἀφίνη τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀμφοβολίας· ἐρωτῶμεν, τίς ἔπραξε τὴν μισοφονίαν νὰ περικαλυφθῆ; ὁ Γούρας, ἢ ὁ Μεμούρης, ἢ ὁ Τζαμάλας, ἢ ἡ σπεῖρα, ἢ ἡ εταιρία, ἢ μοσχομάγκα τοῦ Κ. Τρικούπη; ἀν δικάως ἐφρονεῖται, διατί νὰ περικαλυφθῆ; τὴν ἀπορίαν ταύτην τὴν ἀφίνομεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ. Ἄν ὁ Ὀδυσσεὺς ἠμάρτησεν εἰς τὴν Πατρίδα, οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ νόμοι ἠδύναντο νὰ τὸν δικάσουν καὶ καταδικάσουν εἰς θάνατον, καὶ νὰ ἀποθάνῃ δημοσίως· μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ὅμως ὁ Κ. Τρικούπης πείθει κάθε λογικὸν ἄνθρωπον, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδολοφονήθη ἀδίκως· τότε μὲν περικαλύφθη ἡ μισοφονία, τώρα δὲ ἀνεκαλύφθη, καὶ εὐρέθης καὶ σὺ ἐντὸς τῆς μάγκας πῶν μισοφόνων. Δολοφόνοι τοῦ Ὀδυσσεως, τοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ Κυβερνήτου καὶ τοῦ

ἔθνικοῦ στόλου ἐν Καλαυρία, ἂν εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν δὲν τιμωρηθῆτε, εἰς τὴν μέλλουσαν ὅμως δὲν θέλει ἀποφύγηται τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀδεικάστου Δικαστοῦ, διότι εἶναι κρίσις καὶ ἀνταποδοσις.

Ἄν ὁ Κύριος Τρικούπης ἔλαβε σειρὰν νὰ γράψῃ μὲ τοιοῦτον πνεῦμα τὴν ἱστορίαν του διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ κοινόν, δὲν ἠξεύρομεν μὲ ποῖον τραγελφικόν τρόπον θέλει δικαιοῦσαι αὐτὴν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκλογῆς τῆς στραταρχίας τοῦ Γ. Καρχισκάκη, τὰς πράξεις καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὴν καταστροφὴν καὶ διάλυσιν τοῦ στρατοπέδου Πειραιῶς τοῦ 1827, τὴν ἀποτρόπαιον ἀντιπολίτευσιν τοῦ Α. Μαυροκορδάτου κατὰ τοῦ Κυβερνήτου καὶ δολοφονίας αὐτοῦ, ἐνῶ εἰς ὅλας τὰς ἀντιπατριωτικὰς πράξεις ταύτας ἦτο συνεργὸς καὶ ὁ συγγραφεὺς Τρικούπης. Εὐχῆς ἔργον ἦτο νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἱστορίαν του οὗτος καὶ πυρπολήσῃ αὐτὴν διὰ νὰ μὴ ἐκτεθῆ περισσύτερον. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Στρατηγοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος γιγαντιαῖα κατορθώματα αὐτοῦ, καὶ τὴν κατηγορίαν τοῦ Κ. Τρικούπης, ἀποδίδομεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ ἵνα ἀποφανθῇ.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Είδοποιούνται οί ΚΚ. συνδρομηταί
τοῦ Ἀπανθίσματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀ-
γῶνος ὅσοι ἔλαβον τὴν διακήρυξιν αὐ-
τοῦ καὶ κρατοῦσι τινές αὐτὴν εἰσέτι,
παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὴν ἐπιστρέψουν
καὶ ἐπειδὴ ἐπροσθέσαμεν καὶ ἔταιρα
σπουδαία περιστατικὰ εἰς τὸ βιβλίον τὸ
ὀπίον γίνεται ὀγκωδέστερον, προσθέτο-
μεν καὶ ἔτι δραχ. 1 διὰ τὴν δαπάνην
τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, τὸ ὅλον δραχμ. 4
πληρωτέας μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ
βιβλίου.

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050751

